

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

พระไกรรูดิ เมืองมา

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

18 กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
18 กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

Factors Affecting the Participation in the Activities of Buddhist Monasteries
in Maesai Sub-District, Muang, Phayao

A Thesis Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Arts in Social Development Administration

July 18 2018

Copyright of University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ของ พระไกรวุฒิ เมืองมา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ไชยะวุฒิกุล) , รองศาสตราจารย์ ดร.)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ จันทร์แดง)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ อมรากุล)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ พรรณนุพา นพรัถ)

เรื่อง:	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
ผู้วิจัย:	พระไกรวุฒิ เมืองมา วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยพะเยา 2560
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ จันทร์แดง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ อมรากุล
คำสำคัญ	ปัจจัย, การมีส่วนร่วม, กิจกรรมของวัด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา คือปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรมการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 376 ตัวอย่าง ใน 12 หมู่บ้าน ในตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยกำหนดเลือกผู้นำชุมชนในตำบลแม่ใส ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 39 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่อยู่ในระดับมาก (4.0) ด้านบุคลิกภาพ ในระดับมาก (4.2) ด้านเจตคติ ในระดับมาก (3.9) ด้านความผูกพันต่อชุมชน ในระดับมากที่สุด (4.3) ด้านการรับรู้ข่าวสาร ในระดับมาก (4.1) และด้านกิจกรรมในระดับมาก (4.1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับมาก (3.5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในระดับมาก (3.8) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในระดับมาก (3.8) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับปานกลาง (3.0) และจากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ยกเว้นความผูกพันต่อชุมชน ไม่มีอิทธิพลกับการประเมินผล

Title: Factors Affecting the Participation in the Activities of Buddhist Monasteries
in Maesai Sub-District, Muang, Phayao

Author: Phra Kraiwut Muangma Thesis M.A. (Social Development Administration) University of Phayao
2017

Advisor: Assistant Professor Dr. Prayong Jandaeng Co-advisor Assistant Professor Dr.Vicharn
Amarakul

Keyword Factors Participation Buddhist Monasteries

ABSTRACT

This thesis aimed at studying the factors relating to the participation in the affairs of Buddhist monasteries in the participation in decision, corporation, evaluation, and taking advantages. The factors included the recognition of roles and duties, characters, attitudes, community engagement, perception of news, and activities. The study was conducted in the mixed methods by both quantitative and qualitative methodology. For the quantitative study, the questionnaires were used to 376 samples in 12 villages of Maesai Sub-District, whereas the interview was used to the 39 community leaders in Maesai Sub-District Local Administration Office, Headmen and their deputies in villages. The study revealed that the factors in recognition of roles and duties were at the high level (4.0), in the characters at high level (4.2), in the attitude were at the medium level (3.9), in the obligation to the community were at the high level (4.3), in the information perception were at the high level (4.1), in the affairs were at the high level (4.1), in the participation of decision were at the medium level (3.5), of the corporation were at the high level (3.8), and taking advantages were and taking advantages (3.9), For the six related factors affecting the satisfactoriness of the people in the four affairs of temples, it was found that it was statistic significance at 0.01, except the community engagement.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาของ รศ.พรพรรณพา นพรัถ คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผศ.ดร.วิชาญ อัมรากุล ผศ.ดร.ประยงค์ จันทร์แดง ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัย ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นในการวิจัยเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาและทำวิจัย ขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประกอบด้วย พญ.โสภณปริยัติสุธี,รองศาสตราจารย์ ดร. ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง ดร.รัชตะ พันธุ์แสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชาญ อัมรากุล ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยเมตตาอนุเคราะห์เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณ พระศรีศาสนโมลี (สุทธิวัฒน์ ฐริญาโณ ป.ธ.๙) ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดเทวราชกุญชร วรวิหาร ที่ได้ถวายทุนการศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกมาโดยตลอด ขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณและขอบคุณเพื่อนนิสิตรุ่นปฐมฤกษ์ (SDA 1) ท่านพระครูสุนทร รัตนสถิต (ศรายุทธ ณะกันคำ) นางสาวกชมน ศรีคำภา นางสาวสุमितตรา พิมพรัตน์ ที่ได้ให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือ ตั้งใจศึกษาและทำวิจัยร่วมกันจนสำเร็จการศึกษาไปด้วยกัน

สุดท้ายนี้ ความดีใดๆ อันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา ครูบาอาจารย์ รวมทั้งคณะญาติโยมตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ซึ่งไม่สามารถออกนามได้ทั้งหมด และขอน้อมอุทิศถวายแด่ หลวงพ่อพระครูโสภิตจริยากร (กองแก้ว นักรั้ว) อดีตเจ้าอาวาสวัดแม่ใส ผู้ให้โอกาสในการศึกษา ถึงแม้ท่านจะไม่ได้เห็นในวันที่สำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยยังคงระลึกนึกถึงพระคุณของ หลวงพ่ออยู่เสมอ

ไกรวุฒิ เมืองมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	8
ความหมายของการมีส่วนร่วม	9
เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน	11
รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	15
ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action).....	15
ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)	16

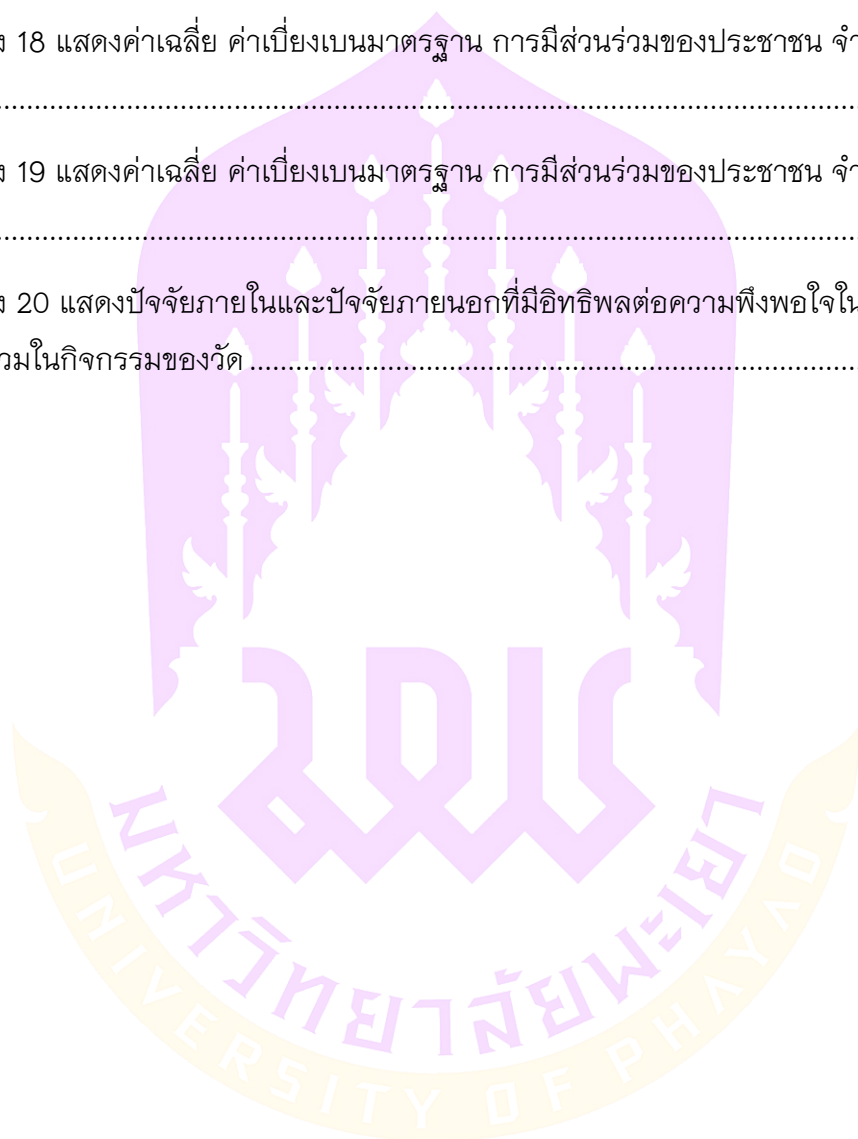
ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human & Motivation)....	17
ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดการวิจัย	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	81
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	89
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงลักษณะของบุคคลที่ได้รับคะแนนต่ำและคะแนนสูงของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว	22
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละหมู่บ้านในตำบลแม่ใส	38
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามวัดของกลุ่มตัวอย่าง	44
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง	44
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	45
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	45
ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	46
ตาราง 8 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอก	47
ตาราง 9 แสดงความพึงพอใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด	48
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	49
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	50
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	51
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	52
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	53
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน	54

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นรายด้าน	55
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกเป็นรายด้าน	56
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นรายด้าน	57
ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นรายด้าน	58
ตาราง 20 แสดงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด	59

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงวงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff.....	13
ภาพ 2 แสดงองค์ประกอบของเจตคติ.....	25
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	36

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนากับชนชาติไทยได้มีความสัมพันธ์แนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ในทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติไทยเนื่องมาด้วยกันกับความเป็นมาของพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะนับตั้งแต่สมัยที่ชนชาติไทยมีประวัติศาสตร์อันชัดเจน ชาวไทยก็ได้นับถือพระพุทธศาสนาต่อเนื่องตลอดมา ในด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนไทยได้ผูกพันประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาตลอดเวลายาวนานจนทำให้เกิดการปรับตัวเข้าหากันตลอดจนผสมคลุกเคล้าความเชื่อถือและข้อปฏิบัติสายอื่นๆ ที่มีมาในหมูชนชาวไทยถึงขั้นที่ทำให้เกิดมีระบบความเชื่อและความประพฤติปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่เป็นแบบของคนไทยโดยเฉพาะอันมีรูปลักษณะและเนื้อหาของตนเองที่เน้นเด่นบางแง่มุมด้านเป็นพิเศษแยกออกได้จากพระพุทธศาสนาอย่างทั่วๆ ไป ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นพระพุทธศาสนาแบบไทยหรือพระพุทธศาสนาของชาวไทย(พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูรค์ ปยุตโต), 2556, หน้า 1)

ในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของสังคมไทยเป็นแหล่งคำสอน การฝึกอบรมและอำนวยความสะดวกทั้งโดยตรงแก่ผู้เข้าไปบวชเรียนอยู่ในวัดและโดยอ้อมแก่ทุกคนในชุมชนที่อยู่แวดล้อมวัด ชุมชนทุกแห่งแม้แต่หมู่บ้านในชนบทห่างไกลต่างก็มีวัดประจำเป็นศูนย์รวมจิตใจ และเป็นศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ เป็นสถานที่ด้านการศึกษา เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่ฝึกอาชีพ เป็นสถานที่ใกล้เคียงกรณีพิพาท เป็นสถานที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจชุมชนทำให้วัดและพระสงฆ์มีบทบาทที่สำคัญต่อชุมชน (ดำรงศักดิ์ มีสุนทร, 2556, หน้า 3) กิจกรรมใหญ่ที่มีความสำคัญของรัฐที่ดีของชุมชนที่ดีจะมีส่วนประกอบด้านพระพุทธศาสนาเป็นพิธีการเพื่อเน้นย้ำความสำคัญและเสริมคุณค่าทางจิตใจ

กิจกรรมต่างๆ ในพระพุทธศาสนาที่นำมาประพฤติปฏิบัติอาจกล่าวได้ว่าศาสนาเป็นสื่อการกำหนดสถานภาพของสมาชิกในสังคมเกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมเพราะบุคคลที่นับถือศาสนาเดียวกันจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นศาสนาจึงมีกิจกรรมร่วมกันของมนุษย์ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการรวมตัวของพุทธศาสนิกชนเกิดความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้สังคมมีเอกลักษณ์ร่วมกัน

เกิดความสามัคคีและศาสนายังเป็นตัวช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในด้านต่างๆ ในสถาบันด้วย (เดียน คำดี, 2544, หน้า 14)

การดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยไม่อาจแยกจากกันได้ ด้วยการดำเนินชีวิตของสังคมไทยที่ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเช่นนี้ จึงทำให้ยังคงมีการสืบทอด เผยแผ่ ทำนุบำรุงเหมือนอย่างเช่นทุกวันนี้ ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรมละเว้นความชั่วทำให้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก การจะประพฤติตนเป็นคนดีได้นั้นขึ้นอยู่กับศาสนพิธี (พิธีกรรมและกิจกรรม) เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตด้วยเช่นกัน (พระไพฑูริย์ อารัมภรัตน์, 2556, หน้า 1) จะเห็นได้ว่าการไปวัด การไหว้พระสวดมนต์แผ่เมตตาเป็นกิจกรรมที่ชาวพุทธเราปฏิบัติกันเป็นประจำในชีวิตประจำวันกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ชาวพุทธจะคุ้นเคยกันดี (กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2552, หน้า 1)

คนไทยยังให้ความสำคัญกับวัดและยังเข้ามาทำบุญและทำพิธีกรรมต่างๆ ทางวัดที่ได้จัดเพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้ทำบุญทำกุศลในรูปแบบต่างๆ สิ่งเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่าวัดนั้นนอกจากจะเปรียบเสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธแล้วยังเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชุมชนในประเทศไทย วัดจึงเป็นแหล่งศูนย์กลางการทำพิธีกรรมต่างๆ ทางสังคม (วิเชียร เฟือกสม, 2553, หน้า 5) เมื่อกาลเวลาผ่านไปทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในด้านต่างๆ พระพุทธศาสนาในประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ยุคแต่ละสมัยด้วยเหตุและปัจจัยในช่วงเวลาขณะนั้นมีทั้งด้านดีและทั้งด้านเลวลง (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2542, หน้า 32)

เมื่อประเทศไทยได้ถูกคุกคามโดยลัทธิล่าอาณานิคมเป็นเหตุให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบแบบแผนต่างๆ ในการบริหารประเทศตามแบบอย่างประเทศตะวันตก เพื่อเร่งรัดปรับปรุงตัวให้เจริญทัดเทียมที่จะต้านทานป้องกันอำนาจครอบงำของประเทศที่กำลังเทียวล่าอาณานิคมอยู่ในเวลานั้น เริ่มแต่เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาไปจนถึงเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองในที่สุด (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2556, หน้า 5) และเมื่อมีการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง สังคมและวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพของความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป เงื่อนไขในการดำเนินชีวิตต้องรีบเร่งเพื่อให้ทันต่อระบบเศรษฐกิจที่กำลังเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง (ดำรงศักดิ์ มีสุนทร, 2556, หน้า 3)

การที่ประเทศไทยได้พัฒนาประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ที่สำคัญคือการรับเอาความเจริญแบบตะวันตกทำให้มีสถาบันใหม่ๆ เข้ามารับบทบาทที่เคยเป็นของวัดไป เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล โรงมหรสพต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน การที่วัดแยกออกไปจากชุมชนในท้องถิ่นอย่างสิ้นเชิงหรือชุมชนในท้องถิ่นนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์กับวัดในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากวัดนั้นได้ถูกมองว่าวัดเป็นสถานที่เพื่อรองรับผู้มีอำนาจทางการเมือง นักธุรกิจ ข้าราชการระดับสูงที่อยู่นอกพื้นที่อันเป็นผู้สนับสนุนเงินและวัตถุให้กับวัด และบรรดาผู้ที่เขามาบวชนั้นส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและหลายรายที่บวชเพราะศาสนากลายเป็น “ทางออก” หรือ “ทางเลือก” สำหรับการมีชีวิตอยู่ในสังคมหรือดิ้นรนหนีจากสภาพชีวิตที่อึดอัดคับทรมาน

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้บทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วย บ้านกับวัดถูกแยกออกจากกันเป็นเพราะวัดไม่ได้ให้สาธารณประโยชน์ที่ทันสมัยได้เหมือนกับที่สถาบันทางสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ได้ให้วัดและพระสงฆ์ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกที่พัฒนาไปได้เร็วกว่าส่งผลให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม กอปรกับพระสงฆ์ถูกมองว่าเป็นบุคลากรที่ไร้ประสิทธิภาพต่อการบริหารการพัฒนาวัดให้มีความก้าวหน้าทันต่อการพัฒนาของสังคมโลกทำให้วัดเป็นเพียงแต่เชิงสัญลักษณ์ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น (พินิจ ลาภานานนท์, 2555, หน้า 10)

ในปัจจุบันสถาบันสงฆ์ไม่มีความพร้อมทั้งนี้เพราะการศึกษาพระปริยัติธรรมการปฏิบัติธรรมไม่ได้มีการส่งเสริมอย่างจริงจัง พระภิกษุและสามเณรจึงสื่อสารกับชาวบ้านไม่ได้ผล ทำให้สถาบันสงฆ์จึงขาดความพร้อมไปแทบทุกด้าน ปัจจุบันการเข้าวัดของพุทธศาสนิกชนเป็นการเข้าวัดเพื่อมุ่งหาวัตถุมงคล เลข หวย การสะเดาะเคราะห์ โดยการจ่ายเงินให้กับพระเป็นค่าบริการแลกเปลี่ยนกลายเป็นระบบผลประโยชน์อย่างชัดเจน วัดจะต้องทำตัวให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองหรือสร้างความแตกต่างและให้มีความน่าสนใจ ต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผ่านทางความเชื่อ ความเลื่อมใส และความศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนา วัดและพระสงฆ์ (พระไพฑูริย์ อารัมภรัตน์, 2556, หน้า 2) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้พุทธศาสนิกชนบางส่วนอาจจะไม่สามารถเข้าไปทำบุญที่วัดได้บ่อยครั้งนัก โดยเขาอาจจะมีโอกาสเข้าวัดทำบุญเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือในพิธีกรรมที่เขาต้องเกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น (วิเชียร เผือกสม, 2553, หน้า 2)

ความห่างเหินระหว่างพุทธศาสนิกชนกับวัดและพระสงฆ์ปรากฏเด่นชัดมากขึ้นเรื่อยๆ พุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ต่างไม่คาดหวังการเป็นผู้นำทางสังคมและทางปัญญาจากพระสงฆ์ เพราะคิดว่าพระสงฆ์มีความรู้ทางโลกน้อยกว่า ส่วนมากคาดหวังบทบาทของพระสงฆ์แต่เพียงด้านพิธีกรรมและการอบรมสั่งสอนศีลธรรมจริยธรรม ถ้าหากไม่มีความต้องการพึ่งพาพระสงฆ์เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา พุทธศาสนิกชนส่วนมากจะไม่ค่อยเข้าวัด ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์ที่มีความคิดในเชิงรุกจึงต้องการจะเรียนรู้และสื่อสารกับชุมชน ทำงานพัฒนาชุมชน และนำธรรมไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนเพื่อฟื้นฟูบทบาททางสังคมและทางปัญญาให้กลับคืนมา ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชนไม่ใช่เรื่องใหม่ เพียงแต่ได้ห่างหายไปจากสังคมในระยะเวลาหนึ่งเพราะมีสถาบันสังคมอื่นเข้ามารับหน้าที่แทน (พินิจ ลาภอนานนท์, 2555, หน้า 33)

อย่างไรก็ตามพุทธศาสนิกชนยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาศีลในวันพระและกิจกรรมต่างๆ ในวันพระ เช่น การรักษาศีล ฟังธรรมและปฏิบัติศาสนกิจร่วมกันของพุทธศาสนิกชนเป็นวันที่พุทธศาสนิกชนนิยมบำเพ็ญบุญกุศลเป็นกรณีพิเศษกว่าวันทั่วไป การที่พุทธศาสนิกชนยังให้ความสำคัญเข้ามาทำบุญและทำพิธีกรรมต่างๆ ของวัดที่ได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนทำบุญทำกุศลในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้ว่าบางส่วนจะไม่สามารถเข้าวัดทำบุญได้บ่อยครั้งนัก อาจจะเข้าวัดทำบุญเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น ในส่วนทางวัดเองนั้นได้จัดการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของพุทธศาสนิกชนมากขึ้นเพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้ามีส่วนร่วมในการทำบุญทำกุศลซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ทางวัดได้จัดขึ้นเป็นประจำอยู่แล้ว (วิเชียร เผือกสม, 2553, หน้า 1-2)

วัดในเขตตำบลแม่ใสซึ่งประกอบไปด้วย 5 วัด ได้แก่ วัดร่องไฮ วัดสันช้างหิน วัดสันป่าถ่อน วัดบ่อแฮ้ว และวัดแม่ใส ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ ในวันสำคัญทางศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันสำคัญทางประเพณี คือ วันสงกรานต์พิธีกรรมต่างๆ เช่น งานศพ งานบวช งานทอดกฐิน เป็นต้น วัดต่างๆ เหล่านี้ต้องมีการปรับตัวพัฒนา หรือต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยผ่านทางความเชื่อ ความเลื่อมใส และศรัทธาที่มีต่อพระพุทธรูปศาสนา วัดและพระสงฆ์เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาประเทศ การรับเอาความเจริญแบบตะวันตก เข้ามาทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปด้วย สถาบันทางพระพุทธศาสนาก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน จากในอดีตวัดได้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นศูนย์รวมจิตใจ ของประชาชน ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าบทบาทของวัดและพระสงฆ์ลดความสำคัญลง สถาบันทางพระพุทธศาสนาต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ในปัจจุบันเพื่อเป็นการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการในด้านต่างๆ ที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับสถาบันทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และ ด้านกิจกรรม ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด ในด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารการพัฒนาวัดพระสงฆ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้การมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการ เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและ หน้าที่ของตนเอง บุคลิกภาพที่แสดงออก เจตคติที่มีต่อการร่วมกิจกรรม และความผูกพัน ต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด
2. ปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและ หน้าที่ของตนเอง บุคลิกภาพที่แสดงออก เจตคติที่มีต่อการร่วมกิจกรรม และความผูกพัน ต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

1. ด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ของประชาชนในเขตตำบลแม่ใส

2. ด้านพื้นที่

ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

3. ด้านเวลา

เดือนสิงหาคม พ.ศ.2560 – เดือนมีนาคม พ.ศ.2561

4. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 12 หมู่บ้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยภายใน คือ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ปัจจัยภายใน 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้บทบาท และหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน

ปัจจัยภายนอก ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ปัจจัยภายนอก 2 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม

การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ได้แก่ วัดร่องไฮ วัดแม่ใส วัดบ่อแฮ้ว วัดสันป่าถ่อน และวัดสันช้างหิน ที่ประชาชนให้ความร่วมมือ ในด้านการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

กิจกรรม คือ กิจกรรมของวัดที่ได้จัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมด้านประเพณี สังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมที่ทางวัดได้จัดขึ้นร่วมกับหน่วยงานราชการ หรือองค์กรต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกิดความพึงพอใจ การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด
2. แนวทางการบริหารจัดการการเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างพระสงฆ์กับประชาชน ในกิจกรรมของวัดได้อย่างเหมาะสมและเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดและความสัมพันธ์ของการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง บุคลิกภาพที่แสดงออก เจตคติที่ดี ความผูกพันต่อชุมชน การรับรู้ข่าวสารและด้านกิจกรรม ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 4 ด้าน คือ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

การทบทวนวรรณกรรมสำหรับปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดของการมีส่วนร่วม ปัจจัยภายใน คือ 1. การรับรู้ในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง 2. บุคลิกภาพที่แสดงออก 3. เจตคติที่ดี 4. ความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก คือ 1. การรับรู้ข่าวสาร 2. ด้านกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้น และกรอบแนวคิดที่แสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

แนวคิดของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

อุปสรรคของการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม

ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 5 โดยแนวคิดนี้มาจากการวางนโยบายแนวใหม่ซึ่งเน้นที่คนเป็นสำคัญมากกว่าเติบโตทางเศรษฐกิจดัง เช่น แผนพัฒนา

ฉบับที่ 1-4 ด้วยเหตุนี้จึงได้มีความพยายามเปลี่ยนแปลงแนวการพัฒนาจากบนลงล่าง (Top-Down) มาเป็นล่างขึ้นบน (Bottom-Up) ซึ่งแนวการพัฒนาแบบล่างขึ้นบนนี้เกี่ยวข้องกับอย่างยิ่งกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือเป็นสิ่งที่ขาดหายไป (Missing Ingredient) ในกระบวนการพัฒนา (กฤษฎา นาคประสิทธิ์, 2557, หน้า 33)

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วม หมายถึง ส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เช่นมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญกุศล มีส่วนร่วมในการทุจริต มีส่วนร่วมในการลงทุนบริษัท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1141-1142)

คำว่า “การมีส่วนร่วม” (Participation) (วันชัย วัฒนศัพท์, 2551, หน้า 5) ได้อธิบายไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความหมายต่างๆ กันมากมาย บางคนใช้คำนี้เป็นคำเดียวกับการให้ข้อมูลต่อสาธารณชน กล่าวคือการทำข้อมูลไปถึงสาธารณชน มีการใช้คำนี้อธิบายถึง การประชาสัมพันธ์ซึ่งเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่องค์กรประสงค์จะดำเนินการ คำนี้ยังใช้เพื่อแสดงนัยถึงข้อตกลงร่วมกันกับสาธารณชนที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการนั้นๆ

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อมหรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

คำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (Public Participation) มีความหมายต่าง ๆ กันมากมายไม่มีใครสามารถให้ความหมายที่ชัดเจนได้ จึงมีประเภทของการมีส่วนร่วมมากมาย

ไม่จำกัดในแต่ระดับว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ (อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 18) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 6)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมนั้นคือ ประชาชนต้องมีอิสระในการเข้าร่วมด้วยความเต็มใจและต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมรวมทั้งต้องมีอิสระในความคิดและการตัดสินใจด้วยตนเอง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้นเป็นไปอย่างมีอิสระภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่ได้เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการได้เข้าร่วมนั้นต้องเข้าร่วมตั้งแต่แรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546, หน้า 183)

การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับศาสตร์หลายแขนงทั้งทางด้านจิตวิทยาสังคมซึ่งได้อธิบายถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสังคมเป็นเหตุให้บรรลุดจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2551, หน้า 138) ทางด้านการเมืองให้ทัศนะว่าการมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้แก่สมาชิกในสังคมสร้างความเท่าเทียมกันและเพิ่มพลังอำนาจให้แก่สมาชิกทุกคนทางด้านการ พัฒนายังให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการพัฒนาด้วยตัวเอง พร้อมทั้งมีส่วนรับผลประโยชน์และผลเสียที่เกี่ยวข้องจากการพัฒนา (เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2554, หน้า 150)

การมีส่วนร่วมยังสามารถอธิบายได้ในหลายมิติทั้งในแง่มิติความลึกทั้งในเชิงกว้าง ดังนี้ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5)

1. การมีส่วนร่วมในความหมายที่แคบ คือ การพิจารณาการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ โดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของท้องถิ่น

3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบทการมีส่วนร่วมคือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินงาน และรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณาแต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าประชาชนต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต้องมีกิจกรรมเป้าหมายและต้องมีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2552, หน้า 6) ได้อธิบายถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

2. ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ

3. ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ หมายความว่าในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาคแต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

สอดคล้องกับการอธิบายถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของ (อรทัย ก๊กผล 2552, หน้า 19) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วมเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหา/ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ

2. กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ/อิสรภาพที่จะตัดสินใจว่าจะเลือกหรือจัดให้มีการมีส่วนร่วมหรือไม่ ข้อสำคัญคือการมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่เกิดจากการบังคับหรือขู่เข็ญจากผู้ใดเหนือกว่า

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม และต้องมีอิสระทางความคิดต้องสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

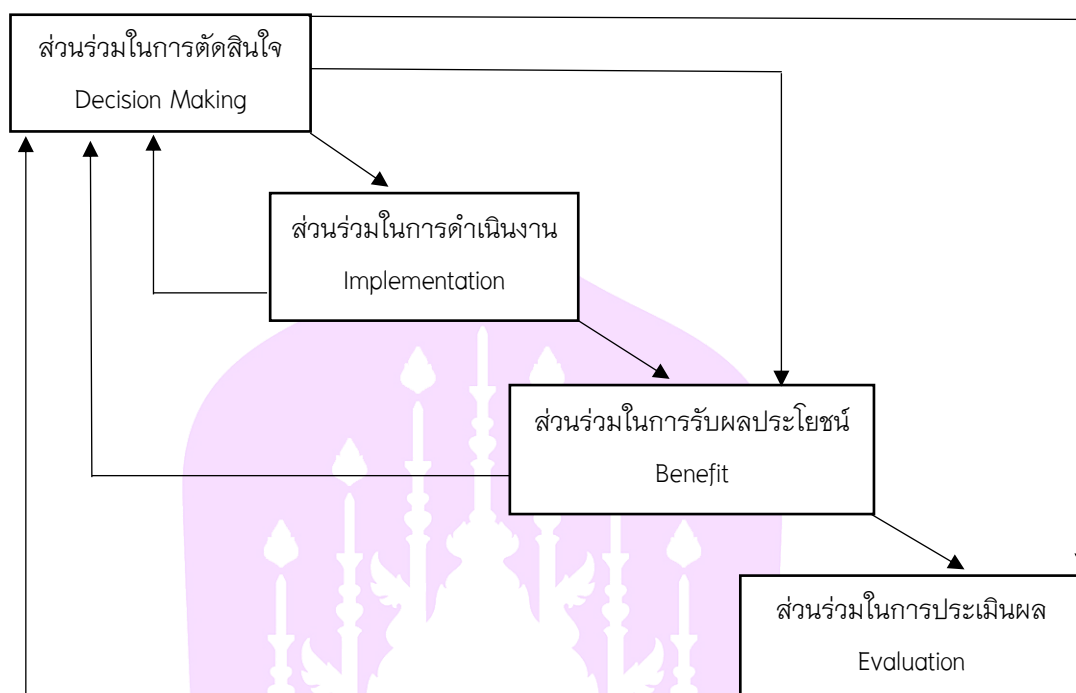
รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

รูปแบบและระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับซึ่งนักวิชาการหลายๆ ท่าน ได้ให้ความหมายไว้ในหลายรูปแบบตามแขนงของวิชาสาขานั้นๆ

Cohen และ Uphoff (อ้างใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 8) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ภาพ 1 แสดงวงจรการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff

ที่มา: (วิชญ์ หยกจินดา, 2557, หน้า 11)

การวิจัยครั้งผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัดในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึงขั้นเริ่มต้นในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมหรือโครงการ โดยประชาชนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจได้ ดังนี้
  - 1.1 เข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผน หรือคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการ
  - 1.2 มีส่วนในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสม
  - 1.3 มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหา
  - 1.4 มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการจัดกิจกรรมหรือโครงการ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึงขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการทำประโยชน์ให้แก่ กิจกรรมหรือโครงการ ดังนี้

- 2.1 มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการตามแผนที่ได้กำหนดไว้
- 2.2 มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ
- 2.3 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึงการมีส่วนร่วมในขั้นรับผลของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากกิจกรรมหรือโครงการ ดังนี้
  - 3.1 มีความรู้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ
  - 3.2 ชุมชนที่อยู่ได้รับการพัฒนาทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึงขั้นตอนการติดตามและการประเมินผลงานการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปทั้งจากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน มีดังนี้
  - 4.1 เข้าไปสังเกตการณ์การดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการ
  - 4.2 ติดตามผลการดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการ อย่างสม่ำเสมอ

อุปสรรคของการมีส่วนร่วม

1. อุปสรรคที่เกิดจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นแหล่งรวมศูนย์อำนาจไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนให้ไม่มีโอกาสในการรับรู้ขั้นตอนและกระบวนการการตัดสินใจ อนึ่งค่านิยมและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเคยชินต่อการกระทำและการติดต่อสื่อสารในกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันเข้าใจว่าประชาชนต้องเข้าใจในการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละบุคคล โดยองค์การของรัฐมีฐานความคิดว่าโครงการหรือกิจกรรมต้องบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยไม่คำนึงถึงการพัฒนาคนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้หรือเกี่ยวข้องแต่อย่างใด
2. อุปสรรคที่เกิดจากชุมชน เนื่องจากชุมชนยังขาดความพร้อม และมีข้อบกพร่องในหลายประการ เช่น การที่ชุมชนขาดทักษะที่เหมาะสมในการทำงาน ขาดผู้อุทิศตน ให้แก่ชุมชนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และการขาดติดต่อสื่อสารที่ดีภายในชุมชนทำให้ประชาชนได้รับความรู้ไม่เพียงพอก่อให้เกิดปัญหาในด้านการตีความหมาย การทำความเข้าใจ การขอความคิดเห็นและการริเริ่มใหม่ๆ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันทำให้เป็นอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา
3. อุปสรรคที่เกิดจากสังคมจะเกิดขึ้นในระดับความสัมพันธ์ของสังคมใน 3 ระดับ คือ ด้านการเมือง ด้านกฎหมายและระบบราชการ อุปสรรคทั้ง 3 ด้าน จะก่อให้เกิดผลให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของแผนกิจกรรมทางราชการ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) จึงเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ตามมาด้วย

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action)

รีดเดอร์ (Reeder) ได้ให้ความหมายว่า การกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวต่อไปนี้ (พระครูวินัยธรสุชินันท์ กนฺตวิโร (ล้อประโคน), 2556, หน้า 28-29)

1. เป้าหมาย (Goal)
2. ความเชื่อที่สืบทอดกันมา (Beliefs Orientation)
3. ค่านิยมมาตรฐาน (Standard Values)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ความผูกพัน (Commitments)
7. แรงเสริม (Reinforcement)
8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

รีดเดอร์ (Reeder) ได้อธิบายถึง ปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมไว้ดังนี้

1. สถานการณ์การกระทำของสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคมซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ
2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งตัดสินใจเองได้ว่าจะมันสอดคล้องหรือตรงปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ
3. เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนการตัดสินใจ และเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ

4. เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจให้นำหนักที่แตกต่างกัน การเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
  5. เหตุผลในการตัดสินใจนั้นมีใช้มาจากเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง
  6. การตัดสินใจของกลุ่มเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้นๆ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทุกโอกาส
  7. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลง
  8. สำหรับกรณีเฉพาะอย่างภายใต้การกระทำทางสังคมจะมีบ่อยครั้งที่ทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นๆ
  9. ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางใดทางหนึ่ง
  10. เหตุผลที่จะตัดสินใจสามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกต้องแล้ว
- สรุปได้ว่า บุคคลจะกระทำสิ่งใดนั้นขึ้นอยู่กับเหตุผลของบุคคลนั้นๆ ที่จะเลือกในการกระทำต่างๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของบุคคลอันเป็นเหตุผลของการเลือกกระทำไม่ว่าเหตุผลนั้นบุคคลอื่นจะมองในรูปแบบใดหากบุคคลได้ตัดสินใจตามเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งที่ตนเลือกในการกระทำ

ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)

โรเจอร์ (Roger) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารได้ว่าการที่บุคคลมีการรับของใหม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ช่องทางการสื่อสารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวดังนี้ (จันทร์เพ็ญ มินคร, 2554, หน้า 82)

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวซึ่งได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคมฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึง รายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดินและความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา
2. ช่องทางการสื่อสารความรู้หรือกระบวนการสื่อสารซึ่งประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดวารสาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร ส่วนช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้สื่อสารไปยังผู้รับสารแยกได้ 2 ลักษณะคือ
  1. ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel) เป็นวิธีการในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น
  2. ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

โรเจอร์ (Roger) ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ การแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้และสื่อบุคคล มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้มากกว่า ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร เป็นช่องทางที่เข้าถึงประชาชนได้สะดวกและรวดเร็วโดยสื่อสารต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้มีความสำคัญในการเพิ่มความรู้การแพร่กระจาย ข่าวสารรวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคคลได้และทฤษฎีที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

สรุปได้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเพิ่มความรู้ ความสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ ย่อมส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น สร้างความตระหนักให้แก่บุคคลมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากขึ้นจากทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากสังคมมีกลุ่มหรือองค์ประกอบประชาชนที่แตกต่างกันทั้งในวิถีชีวิตค่านิยมและทัศนคติ การนำทฤษฎีที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนนั้นๆ ไปใช้เพื่อการที่สมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human & Motivation)

เป็นทฤษฎีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก โดยทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ลำดับขั้นต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) โดยพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการมีดังต่อไปนี้ (เถลิงศักดิ์ อินทรสร, 2554, หน้า 20)

1. เป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าสิ่งที่มีอยู่แล้วเป็นอะไร เมื่อความต้องการใดของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วจะมีความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการจะเป็นแบบนี้ไปอย่างไรไม่มีที่สิ้นสุดและจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
2. แต่เมื่อความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับขั้นความสำคัญ นั่นก็คือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีอาการเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที
4. ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้เพียง 5 ขั้นเท่านั้น

ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

1. ต้องการของร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิตหรือเรียกอีกอย่างว่า Basic Needs ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่องและความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีพลังมากที่สุดเพราะเป็นความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ยกตัวอย่างที่เราได้พบกันบ่อย ๆ ที่แม่ขโมยอาหารให้เด็กเพราะไม่มีเงิน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเกิดจากแรงผลักดันในขั้นแรกนี้ อีกทั้งถ้าความต้องการในขั้นแรกนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนองก็ยากที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นอื่นๆ ได้เพราะบุคคลเหล่านี้จะใช้สติและสมาธิไปกับการหาสิ่งพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เป็นต้น โดยบุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนองในขั้นนี้ จะรู้สึกหวาดกลัวและเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตของตนเอง

3. ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belongingness Needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้การยอมรับ เป็นต้น โดยเราจะเห็นได้ว่ายิ่งคนที่พ้นความต้องการในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 แล้ว ก็จะมองหาสังคมมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่ประกอบธุรกิจหรือไฮโซจะเข้าสังคมกันบ่อยมากเนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีเงินในการได้รับปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอและมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตที่ปลอดภัยทำให้ไม่จำเป็นต้องมานั่งคิดถึงการหาปัจจัยพื้นฐานและความปลอดภัยอีกต่อไป ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงปรารถนาความสัมพันธ์ (Connection) ที่ดีและสมประโยชน์กับตนเองเป็นอย่างมาก

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-Esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จากสังคมตลอดจนเป็นความพยายามที่จะมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้การเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม โดยความต้องการได้รับการยอมรับนับถือแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

4.1 ความต้องการนับถือตนเอง (Self-Esteem) เนื่องจากทุกคนต้องการที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและสามารถประสบความสำเร็จได้

4.2 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem From Others) เนื่องจากคนเราต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียงและการยอมรับจากผู้อื่น

5. ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคลซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จจนร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียงเป็นต้น อันจะเรียกได้ว่าเป็นการบรรลุจุดสูงสุดของศักยภาพของบุคคลนั้นๆ

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยภายในได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี ความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอกได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม ได้ทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยภายใน

1. การรับรู้ในบทบาท

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปร การรับรู้ถึงความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ ของชาวพุทธที่มีต่อกิจกรรมในด้าน การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งคำว่าบทบาท (Role) ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย, (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, หน้า 315) ให้ความหมายว่า เป็นการทำหน้าที่ หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ เป็นชุดของความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมสำหรับตำแหน่งในโครงสร้างสังคม โดยมีความคาดหวัง คือ พฤติกรรมที่สัมพันธ์กับบทบาทที่เกิดจากบุคคลมีตำแหน่งนั้น หรือโดยบุคคลอื่นสัมพันธ์กับบทบาทนั้น (อังคินันท์ อินทรกำแหง และนริสสา พิงโพธิ์สภ, 2556, หน้า 53)

บทบาทของการเป็นพุทธศาสนิกชนนั้นได้ถูกกำหนดตามแบบแผนที่สังคมได้กำหนด คือเป็นผู้ที่เลื่อมใสและศรัทธาในพระพุทธศาสนาโดยประกาศตนเป็นพุทธมามกะประกอบด้วย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา โดยเรียกรวมๆ ว่าพุทธบริษัท 4 ต่างมีหน้าที่และบทบาทต่อพระพุทธศาสนา ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของชาวพุทธ

ชาวพุทธมีหน้าที่ในการศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในความเคารพนับถือต่อพระรัตนตรัยเอาใจใส่ทำนุบำรุงและบำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดและพระสงฆ์ นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อพระสงฆ์และนำแนวทางปฏิบัติตนของพระสงฆ์มาเป็นแบบอย่างที่ดีงามในการดำเนินชีวิต

1. ด้านการศึกษาและปฏิบัติธรรม ชาวพุทธที่ดีควรให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและน้อมนำหลักธรรมที่ได้ศึกษาแล้วมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

แก่ฐานะของตนรวมทั้งการแสดงความเป็นชาวพุทธที่ดีด้วยการทำบุญบำเพ็ญกุศลเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาในโอกาสสำคัญต่างๆ

2. ด้านการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา

2.1 การอุปถัมภ์พระภิกษุสามเณร พระภิกษุสามเณรนอกจากมีหน้าที่ในการศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรมและสั่งสอนธรรมแล้วยังต้องปฏิบัติศาสนกิจอื่นๆ เพื่อความดีงามและความสงบสุขของประชาชนด้วยการแนะนำสั่งสอนประชาชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ดังนั้นเพื่อแสดงออกถึงความกตัญญูต่อคุณูปการของพระภิกษุสามเณรชาวพุทธที่ดีจึงควรช่วยอุปถัมภ์บำรุงและส่งเสริมพระภิกษุสามเณรเพื่อให้มีกำลังในการปฏิบัติศาสนกิจสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

2.2 การทำนุบำรุงวัดและพุทธศาสนสถาน พระพุทธศาสนามีวัดเป็นศูนย์กลางสำหรับการบำเพ็ญกุศล การฝึกอบรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน โดยมีพระสงฆ์ในฐานะศาสนบุคคลเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตวัดจึงเป็นอุทยานการศึกษา เพราะเป็นแหล่งการเรียนรู้สำคัญทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2.3 ด้านการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมชาวพุทธที่ดี คือ ผู้ปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองดีของชาติด้วยการดำรงตนอยู่ในกรอบของกฎหมาย ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดกฎระเบียบและกติกาสังคม

2.4 ด้านการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาถือเป็นมรดกของชาติไทยที่บรรพบุรุษได้ปกป้องคุ้มครองมาด้วยชีวิต เมื่อวิกฤตการณ์เกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนาชาวพุทธไม่ควรนิ่งดูดายและปล่อยให้เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เพียงฝ่ายเดียวควรช่วยกันแก้ไขระงับเหตุการณ์มิให้ลุกลามใหญ่โต

หน้าที่ของชาวพุทธที่สำคัญคือ การศึกษาหลักธรรม การปฏิบัติตามหลักธรรม การบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยปฏิบัติได้ เช่น การเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การอุปสมบท บริจาคทรัพย์เป็นทาน เป็นต้น อุบาสก (ชาย) และอุบาสิกา (หญิง) หมายถึงชาวพุทธผู้ครองเรือนหรือคฤหัสถ์ผู้อยู่ใกล้พระศาสนาซึ่งอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อพระศาสนาและประกอบกิจกรรมทางศาสนามากกว่าชาวพุทธทั่วไป อุบาสกอุบาสิกาที่ดีควรยึดหลัก "อุบาสกธรรม 7" (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2551; หน้า 188) เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ดังนี้

1. ไม่ขาดการเยี่ยมเยียนพบปะพระภิกษุ
2. ไม่ละเลยการฟังธรรม
3. ศึกษาในอริยสัจ คือฝึกอบรมตนให้ก้าวหน้าในการปฏิบัติรักษาศีลขั้นสูงขึ้นไป

4. พรั่งพร้อมด้วยความเลื่อมใสในพระภิกษุทั้งหลายทั้งที่เป็นเถระ (ภิกษุบวชครบ 10 พรรษาขึ้นไป) ปานกลาง (ภิกษุบวชครบ 5 พรรษาแต่ไม่เต็ม 10 พรรษา) และนวกะ (ภิกษุบวชไม่ครบ 5 พรรษา)

5. กระทำความสนับสนุนในพระศาสนาเป็นเบื้องต้น คือ ช่วยทำนุบำรุงและช่วยกิจการพระพุทธศาสนา

ดังนั้นการรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในสังคมของบุคคลนั้น เป็นการกำหนดให้บุคคลนั้นๆ ว่ามีบทบาทใดในสังคมหรือชุมชนเป็นการกำหนดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นโดยวัดประเมินค่า 5 ระดับ จากระดับความเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนไปถึงระดับความเป็นจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ในบทบาทมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

2. บุคลิกภาพที่แสดงออก

บุคลิกภาพ หมายถึง สภาพนิสัยจำเพาะคน นิสัย คือความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำจนเป็นนิสัย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 629) บุคลิกภาพ เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเกี่ยวกับอารมณ์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแสดงออก ทักษะสติ การจงใจหรือพฤติกรรมของบุคคลแสดงออกในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป (ธนเดช ชุษณะพานิช, 2555, หน้า 8) คุณลักษณะทางกาย ทางจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนออกมาให้ผู้อื่นเห็นและเกิดความประทับใจมากขึ้นเพียงใด มีความสำคัญคือ บุคลิกภาพนับเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ที่พบเห็นเป็นอย่างยิ่งจึงส่งผลต่อการยอมรับนับถือ การให้ความร่วมมือ การสนับสนุน และความไว้วางใจจากผู้อื่น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (พระอภินันท์ อภินนุโธ (เศรษฐกิจ), 2556, หน้า 19)

1. บุคลิกภาพภายนอก คือ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกของแต่ละคน สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ง่าย ใช้เวลาไม่นาน แบ่งได้เป็น คือ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทางการพูด

2. บุคลิกภาพภายใน คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ หรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ แก้ไขได้ยาก เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ หลักและวิธีเสริมสร้างบุคลิกภาพ การยืน เดิน นั่ง เป็นส่วนสำคัญที่บอกถึงบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

บุคลิกภาพแสดงตัว หรือผู้ที่มีเจตคติที่หันออกจากตนเอง (Extraversion) ซึ่งจะมีการแสดงออกที่เผชิญกับโลกภายนอก บุคคลประเภทนี้จะชอบแสดงตัว ชอบสังคมมักจะมีเพื่อนมากชอบพูดมากกว่าฟัง ช่างพูดร่าเริงแจ่มใสมีความสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ชอบ

การเปลี่ยนแปลง มีนิสัยเปิดเผยมีความเชื่อมั่นบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง รู้จักผ่อนปรนและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่นกล้าต่อสู้และเผชิญกับปัญหาสนใจกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ชอบมีประสบการณ์ด้วยตนเองและไม่จริงจังกับความผิดหวังต่างๆ เป็นต้น

บุคลิกภาพเก็บตัว หรือผู้มีเจตคติหันเข้าหาตนเอง (Introversion) เป็นผู้ที่มุ่งเข้าหาตนเอง บุคคลเหล่านี้มักจะไม่กล้าตัดสินใจ ไม่แน่ใจ จิตใจไม่มั่นคง สงบเสงี่ยม ไม่ชอบสมาคมกับผู้อื่น เก็บตัวชอบอยู่ตามลำพัง ไม่ยืดหยุ่นมักมีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวยึดมั่นในความรู้สึกของตนเองอารมณ์หงุดหงิดและห้วนโหรง่าย มักจะมีความรู้สึกเหงาและว่าเหวและเมื่อเกิดปัญหา ก็มักจะแยกตัวออกไปจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ยังไม่มีความไว้วางใจผู้อื่น การมองผู้อื่นด้วยความพิณิจพิเคราะห์ตลอดจนจะไม่ชอบความก้าวร้าวและรุนแรง (ธัญนันท์ ทองบุญตา, 2556, หน้า 78-79)

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นระดับที่บุคคลสามารถอดทนอดกลั้นต่อสิ่งเร้าจากบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ โดยที่บุคคลที่มีลักษณะแบบแสดงตัวสูงจะมีลักษณะชอบรวมกันกับผู้อื่น และชอบทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย (จิตรวี มุสิกสุต, 2556, หน้า 37)

ตาราง 1 แสดงลักษณะของบุคคลที่ได้รับคะแนนต่ำและคะแนนสูงของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ลักษณะย่อยของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว	ผู้ที่ได้รับคะแนนต่ำ (เก็บตัว)	ผู้ที่ได้รับคะแนนสูง (แสดงตัว)
ความกระตือรือร้น	ไม่แสดงความรู้สึกด้านบวก	มักแสดงความรู้สึกด้านบวก
การชอบเข้าสังคม	ชอบทำงานคนเดียว	ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
รูปแบบการใช้พลังงาน	ชอบอยู่เป็นที่เป็นที่	ชอบความกระฉับกระเฉง
การรับผิดชอบ	ชอบอิสระจากผู้อื่น	ชอบนำผู้อื่น
การเชื่อผู้อื่น	ไม่เชื่อผู้อื่น ซ้ำสงสัย	พร้อมที่จะเชื่อผู้อื่น
ปฏิภาณไหวพริบ	พูดไม่ถึงผลที่ตามมา	ระมัดระวังคำพูดที่เหมาะสม

ที่มา: (จิตรวี มุสิกสุต, 2556, หน้า 38)

ซึ่งลักษณะของบุคคลที่ได้คะแนนสูงสำหรับบุคลิกภาพแบบนี้ คือมีแนวโน้มลักษณะของผู้นำมากกว่าทั้งร่างกายมีความกระฉับกระเฉงในการพูดจา มีความเป็นมิตรและชอบแสดงออกต่อหน้าคนอื่น ๆ มากกว่าคนทั่วไป

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นองค์ประกอบหนึ่งของแนวคิดบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วยบุคลิกภาพ 1) แบบหวุ่นไหว (Neuroticism) 2) แบบแสดงตัว (Extraversion) 3) แบบเปิดกว้าง (Openness) 4) แบบอ่อนโยน (Agreeableness) และ 5) แบบมีสติ (Conscientiousness) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (อังคินันท์ อินทรกำแหงและนริศรา พึ่งโพธิ์สภ, 2556, หน้า 61)

1. การเป็นผู้มีความอบอุ่น (Warmth) หมายถึง เป็นผู้มีความรัก และเป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นผู้มีความรักต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง
2. ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) หมายถึง ชอบที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ
3. การแสดงตรงไปตรงมา (Assertiveness) หมายถึง เป็นผู้กล้าที่จะแสดงเป็นผู้นำ หรือผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม
4. การชอบมีกิจกรรม (Activity) หมายถึง ผู้มีความว่องไวตื่นตัว ต้องการทำกิจกรรม อยู่เสมอ
5. ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement-Seeking) หมายถึง ผู้ที่ชอบสิ่งแฉล้ม สีสดใส
6. การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive-Emotion) หมายถึง ผู้ที่มีความสนุกสนาน มีความสุข มีความหวังและมองโลกในแง่ดี

จึงสรุปได้ว่า บุคลิกภาพในด้านต่างๆ ของบุคคลแบบแสดงตัวคือ การเป็นผู้มีความอบอุ่น ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกตรงไปตรงมา ชอบมีกิจกรรม ชอบแสวงหาความตื่นเต้น ชอบสนุกสนาน และเป็นคนมองโลกในแง่ดี ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยวัดประเมินค่า 5 ระดับ จากระดับความเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนถึงระดับความเป็นจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

3. เจตคติที่ดี

เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 321) เจตคติ หรือ ทศนคติ มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Attitude” ซึ่งมาจากคำว่า “Aptus” ในภาษาละตินที่มีความหมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยพิจารณาในลักษณะของการตัดสินใจหรือให้คุณค่าแก่สิ่งต่างๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยซึ่งอาจแสดงออกด้วยการพูดการกระทำกริยาท่าทางเป็นต้น และสามารถทำการวัดได้ด้วยการให้บุคคลแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ เจตคติเป็นตัวแปรหนึ่งที่

สำคัญในการทำนายพฤติกรรมที่ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ (อังคินันท์ อินทรกำแหงและนริศรา พึ่งโพธิ์สภ, 2556, หน้า52) โดยที่บุคคลสามารถแสดงเจตคติออกได้ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะเจตคติเชิงบวก เป็นเจตคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกมีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่นหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง

2. ลักษณะทางลบหรือไม่ดี เป็นเจตคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสียไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจอาจเคลือบแคลงระแวงสงสัยรวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งในเรื่องราวหรือปัญหาหนึ่งหรือต่อบุคคลหนึ่ง หน่วยงาน สถาบัน องค์การและอื่นๆ โดยสิ้นเชิง

3. ลักษณะเจตคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาหนึ่งหรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์การและอื่นๆ โดยสิ้นเชิง

องค์ประกอบของเจตคติ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นเราสามารถแยกองค์ประกอบของเจตคติ ได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (ลัดดา กิตติวิภาค, ม.ป.ป., หน้า 4)

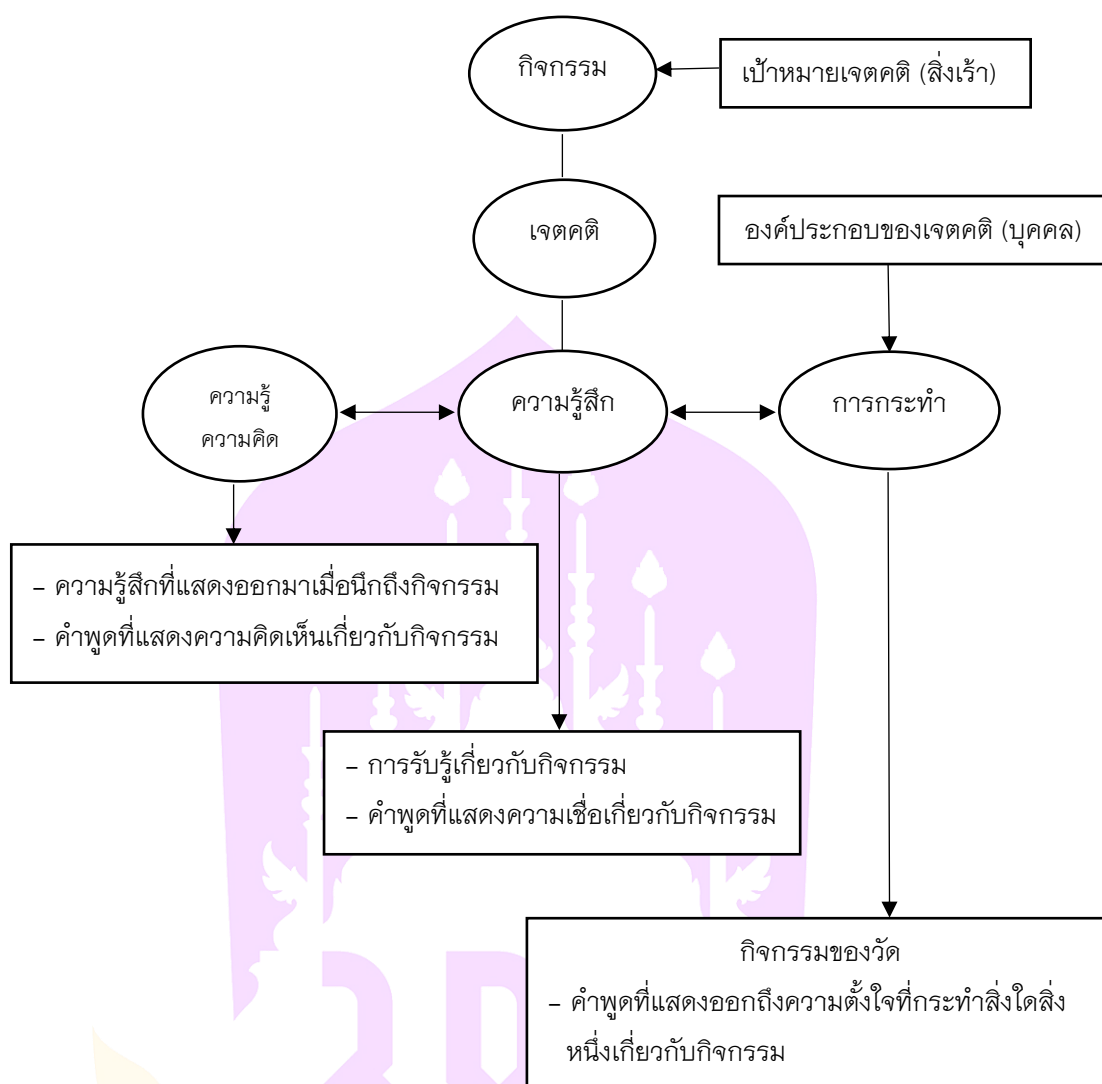
1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ความคิด (Cognitive Component) หมายถึง ความเชื่อ การรับรู้ ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับสิ่งของหรือบุคคล หรือสภาพการต่างๆ ทางสังคม องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิดจึงเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลพิจารณาว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง อารมณ์หรือความรู้สึกกับความคิดจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้งกัน องค์ประกอบทางด้านนี้จึงประกอบด้วยการประเมินความรู้สึก ความชอบ โดยจะออกมาในลักษณะความชอบหรือไม่ชอบ มีความรู้สึกในที่ดีหรือไม่ดี แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรู้สึกทางบวก (ความพึงพอใจ) เช่น ความเคารพนับถือ ความชอบพอ ความเห็นอกเห็นใจ เป็นต้น

2. ความรู้สึกทางลบ (ความไม่พึงพอใจ) ความกลัว ความรู้สึกรังเกียจ ดูถูก ขยะแขยง เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง เป็นความพร้อมที่จะกระทำ เป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่แสดงออกโดยตรงต่อสิ่งของหรือบุคคล จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก เราจึงอนุมานเจตคติของบุคคลได้จากที่เขาพูดหรือสิ่งเขาทำเสมอๆ

ภาพ 2 แสดงองค์ประกอบของเจตคติ

ที่มา; ดัดแปลงจาก ลัดดา กิตติวิภาค, หน้า 6.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติ

1. วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลทุกคนตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งตาย วัฒนธรรมเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบันอื่นๆ ในสังคมวิหตุลล้อมวลชนต่างๆ มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติทั้งสิ้น เช่น คนไทยนับถือผู้สูงอายุเมื่อพบกัน แม้ไม่รู้จักก็เรียกลุง ป้า น้า อา เป็นต้น

2. ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่อบรมเด็กให้เรียนรู้การสมาคมต่างๆ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติให้แก่เด็กตลอดจนปลูกฝังทัศนคติในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตรของตนทั้งนี้เพราะเด็กมักเลียนแบบและเชื่อฟังพ่อแม่ อยู่แล้ว

3. กลุ่มเพื่อน เด็กที่จากบิดามารดาอยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เล็กๆ จะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมากที่สุดเพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อนต้องการคำแนะนำ และการช่วยเหลือจากเพื่อนฝูงนั่นคือเด็กต้องการมีมิตรนั่นเอง

4. บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อทัศนคติเป็นอย่างมากเหมือนกับคนที่ชอบออกสังคม คนที่หนีสังคม คนที่ชอบเด่น หรือคนที่อ่อนน้อมจะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่า การที่บุคคลจะเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้นต้องขึ้นอยู่กับเจตคติที่บุคคลนั้นได้แสดงออกมาซึ่งเจตคติที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ที่ได้รับมาของบุคคลนั้นๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสามารถเปลี่ยนเจตคติได้ โดยวัดประเมินค่า 5 ระดับ จากระดับความเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนถึงระดับความเป็นจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนรวมมากกว่า แสดงว่ามีเจตคติที่ดีมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

4. ความผูกพันต่อชุมชน

ความผูกพัน หมายถึง การก่อให้เกิดพันธะที่ต้องปฏิบัติตาม การมีความเป็นห่วงกังวล เพราะรักใคร่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 741)

ความผูกพันต่อชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนการแสดงออกถึงความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนโดยมีความรู้สึกที่ตนเองมีอารมณ์ชื่นชอบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนและการเข้าไปเกี่ยวข้องและเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความรู้สึกที่อยากจะสนับสนุนชุมชนในด้านต่างๆ ความผูกพันต่อชุมชนเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงระดับการรับรู้ ความสัมพันธ์ของบุคคลกับชุมชนที่บุคคลเป็นสมาชิก เป็นความรู้สึกชื่นชมของบุคคลที่มีต่อชุมชนเป็นการเชื่อมโยงเอกลักษณ์ของบุคคลให้เข้ากับชุมชน ผู้ที่มีความผูกพันต่อชุมชนจะมองชุมชนในทางบวกและเกิดความรู้สึกผูกพันมีความต้องการและตั้งใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชน (อังคินันท์ อนทรก่าแห่งและนริสรา พิงโพธิ์สภ, 2556, หน้า 65) และได้เสนอองค์ประกอบความผูกพันของ อัลเลนและเมเยอร์ ไว้ดังนี้ คือ

1. ความผูกพันต่อชุมชนด้านความรู้สึก เป็นอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่ยึดติดการทำงานมีความผูกพันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนอันเนื่องมาจากการรับรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

2. ความผูกพันต่อชุมชนด้านความต่อเนื่องเป็นอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่ตระหนักถึงความสัมพันธ์อันยาวนานที่อาศัยอยู่ในชุมชน

3. ความผูกพันต่อชุมชนด้านบรรทัดฐานเป็นอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่เป็นลักษณะเหมือนกับพันธะที่ผูกพันตนเองต่อชุมชนเป็นความรู้สึกรับผิดชอบที่ต้องการตอบแทนให้กับชุมชน

ส่วนความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับระบบที่ทำให้เกิดความผูกพันซึ่ง คานเตอร์ (Kanter) แบ่งระบบสังคมเป็น 3 ประการ ดังนี้ (ภูสิทธิ์ ชันติกุล และกณิกนันท์ โภชณรงค์, 2554, หน้า 7)

1. การดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องของสมาชิกคือ ความคาดหวังของบุคคลที่จะอยู่ในระบบเพื่อดำเนินการดำเนินงานและแสดงบทบาทของกลุ่ม

2. ความยึดเหนี่ยวของกลุ่ม คือ ความสามารถในการสร้างความสมัครสมานสามัคคีกันของบุคคลในการพัฒนาความใกล้ชิดซึ่งกันและกัน มีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่น

3. การควบคุมทางสังคม คือ ความเต็มใจเชื่อฟังของบุคคลที่คล้อยตามระบบค่านิยมและความเชื่อของกลุ่มหรือทำตามกฎระเบียบของกลุ่มทุกอย่าง

นอกจากนี้ความผูกพันกับชุมชนยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 มิติ ได้แก่

1. ความผูกพันด้านสถานที่

2. ความรู้สึกรักชุมชน

3. ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

4. ความผูกพันด้านการทำหน้าที่

5. ความสัมพันธ์ทางสังคม (ภูสิทธิ์ ชันติกุล และกณิกนันท์ โภชณรงค์, 2554, หน้า 8)

สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนสร้างความผูกพันต่อชุมชนทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน เกิดความร่วมมือกับชุมชน ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนส่งผลให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนนั้น ประชาชนต้องมีความผูกพันที่ดีต่อชุมชนโดยวัดประเมินค่า 5 ระดับ จากระดับความเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน จนถึงระดับความเป็นจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน โดยผู้ที่ตอบได้คะแนนรวมมากกว่า แสดงว่ามีความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

ปัจจัยภายนอก

1. การรับรู้ข่าวสาร

ข่าวสาร หมายถึง ข้อความที่ส่งมาให้รู้เรื่องกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 184) การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นกิจกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ (วิชญ์ หยกจินดา, 2557, หน้า 9) นอกจากนี้ การให้ข้อมูลแก่ประชาชนจะต้องให้อย่างทั่วถึง ถูกต้อง เทียบตรง ทันการณ์ เข้าใจได้ง่ายและไม่มีค่าใช้จ่ายมาเป็นอุปสรรคในการได้รับข้อมูลนั้นๆ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552, หน้า 21)

การรับรู้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการรับข้อมูลข่าวสารนำไปสู่กระบวนการที่ปัจเจกบุคคลจัดระบบหรือตีความสิ่งที่ประสาทสัมผัสได้เพื่อให้ความหมายให้กับสภาพแวดล้อมของสิ่งนั้นๆ กระบวนการที่ปัจเจกบุคคลเลือก (Select) จัดการ (Organize) เก็บ (Store) และรับ (Retrieve) ข้อมูลซึ่งมีกระบวนการสำคัญโดยส่วนใหญ่แล้วคนเรามากจะมีความเชื่อมั่นในประสาทสัมผัสของตนเองในบางครั้งอาจทำให้เกิดความเชื่อว่สิ่งที่สัมผัสหรือรับรู้ ทั้งนี้ขั้นตอนแรกๆ ของกระบวนการรับรู้คือ ความสนใจเอาใจใส่ (Attention) เป็นขั้นตอนที่ข้อมูลทั้งหมดถูกรองข้อมูลใดที่ไม่ได้ผ่านการกรองก็จะไม่ได้ถูกนำเข้ามาสู่การตัดสินใจ ขั้นตอนของการจัดการ (Organization) ทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลให้มีความง่ายขึ้นและจัดเก็บเพื่อดึงข้อมูลออกมาใช้ซึ่งในเบื้องต้นด้วยกระบวนการรับรู้ดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากการรับรู้ผ่านข้อมูลข่าวสารจนนำไปสู่การตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

ระดับกิจกรรมทางการสื่อสาร

1. ระดับตัวเอง (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารกับตัวเองเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับในขณะเดียวกัน เช่น การเขียน การอ่าน การวิเคราะห์ตัวเอง การเตือนตัวเอง

2. ระดับระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างคนสองคน เป็นการสื่อสารที่มี feedback ซึ่ง feedback นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากในการสื่อสาร โดยสามารถแบ่งได้เป็น

2.1 การสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to Face) เป็นการที่ผู้รับผู้ส่งสารเห็นหน้ากันพูดคุยกัน

2.2 การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบมีสื่อกลาง (interposed Communication) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยการใช้สื่อเป็นตัวกลางอาจจะเป็นจดหมาย โทรทัศน์ วิทยุสื่อสาร

3. ระดับกลุ่มย่อย (Group Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับกลุ่มคนที่ซึ่งเป็นคนจำนวนมาก เช่น การสอนในห้องเรียน การฟังการปราศรัยหาเสียง

4. ระดับมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารโดยใช้สื่อมวลชนประเภทวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมถึงสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น เพื่อการติดต่อไปยังผู้รับสารจำนวนมากซึ่งเป็นมวลชนหรือกลุ่มคนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเดียวกันในเวลาพร้อมๆหรือไล่เลี่ยกัน (ศุภรัศมี ฐิติกุลเจริญ, 2550, หน้า 35)

องค์ประกอบของการสื่อสาร

1. ผู้ส่ง ผู้สื่อสาร แหล่งข่าว (Sender, Communicator ,Source)

เป็นแหล่งข้อมูล ผู้รับผิดชอบในการจัดเตรียมสารทำให้มีผู้รับรู้อสาร ผู้ส่งอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนก็ได้ซึ่งเป็นผู้นำเรื่องราวข่าวสารเพื่อส่งไปยังผู้รับโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยใช้ภาษาพูด เขียน ภาษามือ ภาพสัญลักษณ์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้รับเข้าใจซึ่งผู้สื่อสารจะสื่อสารได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้สื่อสารต่อไปนี้

1.1 ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการพูด การเขียนต้องรู้คำศัพท์ การสะกดและไวยากรณ์เป็นอย่างดี การแสดงอาการปฏิกิริยาและการมีเหตุและผลต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับเรื่องที่พูดความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะพูด

1.2 เจตคติ เป็นความรู้สึกจากภายในของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างลึกซึ้งซึ่งด้วยการสะสมมานาน เจตคติของผู้ส่งสารต่อสารที่จะส่งหากผู้ส่งสารมีความสนใจสารที่จะส่งออกไปนั้นจะส่งผลให้การส่งสารเป็นไปด้วยความมั่นใจจริงจัง เช่น ผู้พูดนิยมกลัวยไม่อย่างมากก็จะทำให้ผู้พูดพูดด้วยความมั่นใจให้ข้อมูลด้วยความจริงใจและส่งผลให้ผู้ฟังมีความเชื่อมั่น เจตคติของผู้ส่งสารต่อผู้รับสารหากผู้ส่งสารไม่มีความจริงใจหรือตั้งใจที่จะทำให้ผู้รับสารได้ประโยชน์จากสารแล้วจะทำให้มักจะปรากฏให้ผู้รับสารทราบไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งจนเกิดความสงสัยและไม่เชื่อมั่นในตัวผู้ส่งสาร

1.3 ความรู้ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้ทั้งในเรื่องที่จะพูดการเลือกเนื้อหาที่น่าเชื่อถือและสอดคล้องกับเรื่องที่จะพูดเหมาะสมกับผู้ฟัง การเลือกใช้สื่อรวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับผู้รับสาร

1.4 ระบบสังคมและวัฒนธรรม เป็นตัวกำหนดให้ผู้ส่งสารมีบทบาท หน้าที่หรือตำแหน่งในสังคมเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น บุคคลจากภาครัฐ อาวุโส ซึ่งมีผลต่อการยอมรับและเข้าใจในสารอย่างมาก วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ

2. ข่าวสาร (Message)

เนื้อหาของสารหรือสาระของเรื่องราวที่ส่งออกมา อาจเป็นคำพูด อักษร หรือไม่ใช่คำพูด เช่นความรู้ ความคิด ข่าวสาร บทเพลงเมื่อกล่าวถึงสารนั้นจะต้องทำความรู้จักและพึงระมัดระวังองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

2.1 รหัสของสาร (Message Code) หมายถึง ภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความคิด เพื่อใช้ในการสื่อสาร โดยรหัสของสารมี 2 แบบ คือ คำพูดหรือวจนภาษา และไม่ใช่คำพูดหรือวจนภาษา เช่น ยา หมายถึง สารเคมีอาจมีการถอดรหัสสารผิดได้ทำให้เข้าใจไม่ตรงกันการสื่อสารผิดพลาด

2.2 เนื้อหาของสาร (Message Content) เนื้อหาของเรื่องราวต่างๆที่ครอบคลุมความรู้และประสบการณ์ที่รวบรวมไว้ตามที่ผู้ส่งต้องการถ่ายทอดถึงผู้ส่งสารโดยผู้พูดต้องพิจารณาตัวสารโดยเลือกสารให้เหมาะสมรวมไปถึงปริมาณของสารด้วย

2.2.1 การจัดสาร หมายถึงการลำดับเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย

2.2.2 การเน้นตัวสารที่จะส่งหากเป็นการเขียนสามารถเน้นข้อความที่สำคัญโดยการขีดเส้นใต้ ทำตัวหนา สีที่แตกต่างหากเป็นการพูดต้อง

3. การสื่อหรือช่องทางในการสื่อความหมาย (Media or Channel) การสื่อหรือช่องทางในการสื่อความหมาย ได้แก่ตัวกลางที่จะส่งข้อมูล สื่อที่ใช้มากที่สุด คือการใช้เสียงเป็นสื่อหรืออาจมีการใช้สื่ออุปกรณ์ เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผนที่ รูปภาพ การจัดนิทรรศการ

4. ผู้รับข่าวหรือกลุ่มเป้าหมาย (Receiver) ผู้รับข่าวหรือกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้รับข่าวสารเรื่องราวต่างๆจากผู้ส่ง ผู้รับอาจเป็นคนเดียวกลุ่มคนซึ่งหากเป็นการสื่อสารแบบสองทางบุคคลเพียงคนเดียวจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งต่อไปนี้

4.1 ทักษะในการรับสาร ผู้รับสารต้องมีความสามารถในการถอดรหัสสาร การทำความเข้าใจสารโดยต้องถอดรหัสบนพื้นฐานของความเป็นไปได้ซึ่งต้องมีการนำความรู้ประสบการณ์เดิมของตนเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

4.2 เจตคติต่อข้อมูลที่ได้รับหรือต่อผู้ส่งสาร หากผู้รับสารมีความสนใจสารที่ถูกส่งออกมานั้นจะส่งผลให้ตนสนใจสารมากขึ้นเมื่อมีข้อสงสัยก็มีการสอบถามมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันทำให้ผู้ส่งสารทราบว่าเข้าใจหรือไม่อย่างไรและหากผู้รับสารมีความสนิทสนมกับผู้ส่งสารอยู่แล้วยิ่งจะทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่นและสัมฤทธิ์ผล เช่น ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้นำชุมชน

4.2.1 ความรู้ หากผู้รับมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดอยู่แล้วยิ่งจะทำให้สามารถถอดรหัสสารได้อย่างรวดเร็วเข้าใจง่ายขึ้นเพลดเพลินในการรับสาร ยอมรับสารได้เร็วและง่ายขึ้น

4.2.2 อื่นๆ คือเวลา คือช่วงเวลาที่เหมาะสมในการรับสาร อารมณ์คือ “บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่ออยู่ในอารมณ์ที่แจ่มใสซึ่งจะก่อให้เกิดความพร้อมที่จะเรียน”

5. ผล (Effect) สิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ส่งส่งเรื่องราวไปยังผู้รับซึ่งก็คือ การที่ผู้รับอาจมีความเข้าใจไม่เข้าใจยอมรับหรือปฏิเสธพอใจหรือโกรธ

6. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การแสดงกิริยาตอบสนองของผู้รับต่อข้อมูลข่าวสารให้ผู้ส่งรับรู้การสื่อความหมาย เช่น ยิ้มรับ พยักหน้า ส่ายหน้า ตบมือ เขียนจดหมายตอบ ตอบรับเป็นสมาชิกเพื่อเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้ส่งสารรับทราบว่าคุณรับเข้าใจหรือยอมรับหรือไม่

2. ด้านกิจกรรม

การไปวัด การไหว้พระสวดมนต์แผ่เมตตาเป็นกิจกรรมที่ชาวพุทธเราปฏิบัติกันเป็นประจำในชีวิตประจำวัน การสวดมนต์อาจจะสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น สวดมนต์บทแผ่เมตตา สวดพระปริตรธรรมบทต่างๆ เหล่านี้ชาวพุทธจะคุ้นเคยกันดี แต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนไป คนมีเวลาน้อยลงและสนใจทำกิจกรรมอื่นกันมากกว่าการไหว้พระสวดมนต์หรือประกอบกิจกรรมทางศาสนา บ้านกับวัดเริ่มห่างกันเนื่องจากบริบทของสังคม เศรษฐกิจ โดยภาพรวมของสังคมไทยมีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนไปในทุกด้าน (กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2552, หน้า บทนำ)

ศาสนพิธี หมายถึงระเบียบแบบแผนอย่างหนึ่งที่พึงปฏิบัติในศาสนาเมื่อนำมาใช้ในพระพุทธศาสนาจึงหมายถึงระเบียบแบบแผนหรือแบบอย่างหนึ่งที่พึงปฏิบัติในพระพุทธศาสนา

ศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนาเฉพาะของพุทธศาสนิกชนมี 4 หมวดใหญ่ๆ คือ

1. กุศลพิธี หมายถึง พิธีกรรมอันเกี่ยวเนื่องด้วยการอบรมความดีงามทางพระพุทธศาสนาเฉพาะตัวบุคคล เช่นการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและการรักษาศีลประเภทต่างๆ

2. บุญพิธี หมายถึง พิธีทำบุญเนื่องด้วยประเพณีในครอบครัวซึ่งเป็นประเพณีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปมี 2 ประเภท คือ

2.1 ทำบุญในงานมงคล ได้แก่ การทำบุญในโอกาสต่างๆ เพื่อความเป็นศิริมงคลแก่ตนเองและญาติสนิทมิตรสหาย เช่นการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงาน เป็นต้น

2.2 พิธีทำบุญในงานอวมงคล ได้แก่ การทำบุญเกี่ยวกับการตาย เช่นการทำบุญหน้าศพ การทำบุญอุทิศบรรพบุรุษ เป็นต้น

3. ทานพิธี หมายถึง พิธีถวายทานต่างๆ เช่น ถวายอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

4. ปกิณกพิธี หมายถึง พิธีเบ็ดเตล็ด ได้แก่ มารยาทและระเบียบปฏิบัติในพิธีทั้ง 3 ข้างต้น เช่น วิธีอาราธนาศีล วิธีประเคนพระ วิธีแสดงความเคารพพระ เป็นต้น

เมธี ปิลันธนานนท์ (อ้างใน ธนยพันธ์ ทองบุญตา, 2551, หน้า 9) ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

1. กิจกรรมอาชีพเป็นเวลาทำงานเพื่อเลี้ยงปากท้อง และปัจจัยการครองชีพของตนเอง และครอบครัว

2. กิจกรรมครอบครัว เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาเพื่อความสุขสมบูรณ์มั่นคงรวมถึงการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย

3. กิจกรรมชุมชน เป็นการทำกิจกรรมเพื่อความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรหรือสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น งานวัด การช่วยจัดกิจกรรมทางศาสนา การพัฒนาชุมชน

4. กิจกรรมพักผ่อนและสังคม เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาในการพักผ่อนและเข้าสังคม

5. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อสุขภาพของตนเอง เช่นการรักษาความเจ็บป่วย การออกกำลังกาย เป็นต้น

กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนามีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น เกิดการร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อคิดเห็นระหว่างกันทำให้เป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนให้เข้มแข็ง (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 6)

สรุปได้ว่า การรับรู้ข่าวสาร เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเข้าร่วมให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมต่างๆ โดยการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรวดเร็วและทั่วถึงนั้นส่งผลต่อจำนวนประชาชนที่มาเข้าร่วมในกิจกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา: กรณีศึกษาเขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนมากเข้ามามีส่วนร่วมต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนาในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35.07 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนน้อยเข้ามามีส่วนร่วมในระดับมากเพียง ร้อยละ 18.59 สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นและพักอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาช้านาน ย่อมมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคมภายในชุมชนอย่างดี รวมทั้งมีความรักในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน จึงมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้ชักจูงผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาและสังคมมาก ระยะเวลาอยู่ในองค์การเป็นระยะเวลาที่สมาชิกเสียสละกำลังกาย กำลังสติปัญญา สะสมประสบการณ์ สะสมทักษะความชำนาญในงานตามระยะเวลาที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เมื่อสมาชิกในองค์การอยู่ในองค์การนานเท่าใดก็จะมีคามยึดมั่นผูกพันต่อองค์การมากขึ้นเท่านั้น และระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) โดยผู้ที่มีระยะเวลาพักอาศัยในชุมชนมากจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการมากตามไปด้วย

สุรชาติพย์ เข็มน้อย (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ความผูกพันต่อชุมชนของตัวแทนประชาชนในชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายรวมถึงค่านิยมของชุมชน ด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้ชุมชน และด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของชุมชน พบว่าความผูกพันต่อชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อชุมชนสูงที่สุดได้แก่ ด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้ชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 รองลงมาคือ ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อชุมชนน้อยที่สุดคือ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายรวมถึงค่านิยมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความผูกพันต่อชุมชนมีความสำคัญยิ่งต่อความอยู่รอดความมีประสิทธิภาพของชุมชน ในระดับผู้นำชุมชนหากเกิดความผูกพันต่อชุมชนสูงแล้ว จะเป็น

แรงผลักดันให้บุคคลทุ่มเทความพยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และสอดคล้องกับเป้าหมาย ตลอดจนค่านิยมของชุมชนที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่เป็นผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ส่วนในระดับ

สมาชิกชุมชนนั้น ความผูกพันในชุมชนจะเป็นแรงผลักดันให้ปฏิบัติงานในชุมชนเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมได้ดีกว่า ผู้ไม่มีความผูกพันต่อชุมชน เนื่องจากรู้สึกว่ามีส่วนร่วมการเป็นเจ้าของชุมชน นั้นเอง นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนที่มีความผูกพันต่อชุมชนจะดำรงการเป็นสมาชิกรานกว่าสมาชิกที่ไม่มีความผูกพันต่อชุมชน

ฐิติมา อุดมศรี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อยกว่านั้น สะท้อนให้เห็นว่า การรับข้อมูลข่าวสารได้นำไปสู่การตัดสินใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐ กันภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และมีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุด คือสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการ พัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุดคือ การรับรู้ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อหอกระจายข่าวและเสียงตามสายของหมู่บ้าน

พระครูโสภณสาโรภาส (อภิวัฒน์ ฐิตสาโร) (2554) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของ พระสงฆ์ต่อกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า

1. พระสงฆ์มีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า สมมติฐานที่ 1 มีผลทำให้ความคิดเห็นของพระภิกษุสงฆ์ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัย แต่ตัวแปรทางด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

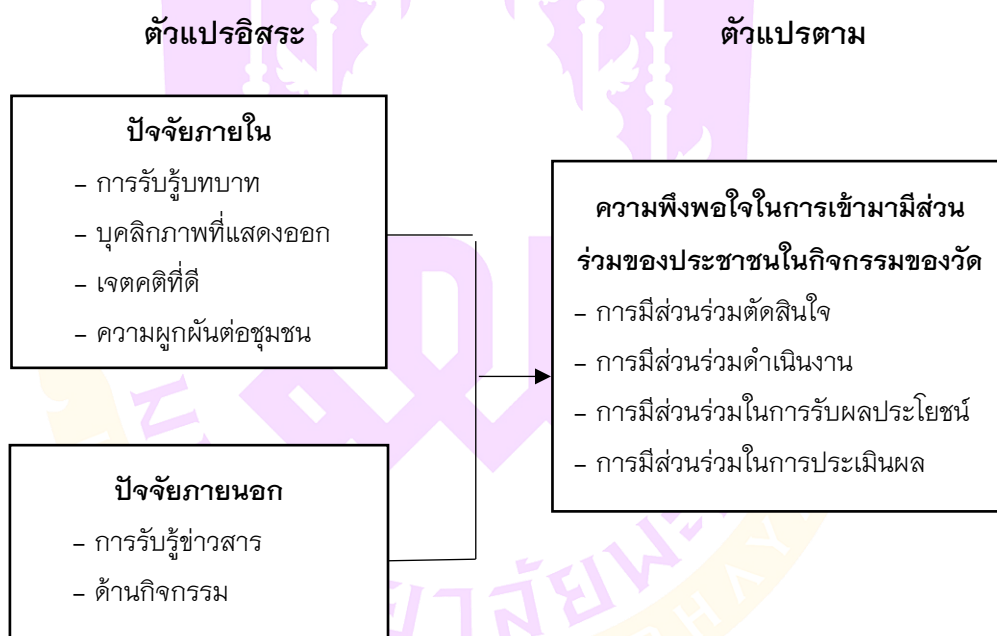
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนาอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าให้ข้อคิดเห็นการช่วยเหลือสร้างพัฒนา ถนนสะพาน ไฟฟ้าชุมชน ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน จัดหาโคเวตนา ตลาดรับซื้อข้าวปลอดสารพิษและสร้างต้นแบบการทำนาข้าวปลอดสารพิษที่ได้ผลผลิตดี เป็นแบบอย่างและเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้ด้วย ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นจัดกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกเพศ วัย เช่น กิจกรรมวันพ้อ กิจกรรมวันผู้สูงอายุ และสำรวจความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียน จัดลำดับความต้องการ วางแผนการให้งบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิด ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพที่แสดงออก เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยทั้งภายในและภายนอก และกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา การศึกษาที่ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เพื่อให้ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาจึงได้จำแนกขั้นตอนของวิธีการดำเนินการวิจัย ต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ใน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วยประชากรชาย จำนวน 3,065 คน ประชากรหญิง จำนวน 3,293 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 6,358 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส, 1 มกราคม 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอก และกระบวนการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพ และจากการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้ศึกษาได้เลือกตัวอย่างจำแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) อันประกอบด้วย นายก อบต. 1 คน ปลัด อบต. 1 คน ผู้นำชุมชนทั้ง 12 หมู่บ้าน ๆ ละ 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือ ผู้นำกลุ่มของแต่ละหมู่บ้าน ผู้รักษาความสงบหมู่บ้าน (พรส.) รวมทั้งสิ้น 39 คน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 12 หมู่บ้าน จำนวน 6,385 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1976) เป็นสูตรที่พิจารณาระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน

$$\text{สูตรในการคำนวณ } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยที่ $N =$ ขนาดของประชากร

$n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่กำหนด (0.05)

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{6,358}{1 + 6,358 (0.05)^2}$$

$$n = 376$$

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเทียบ
บัญญัติไตรยางศ์ในแต่ละหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้าน เช่น

ประชากร จำนวน 6,358 คน ต้องการตัวอย่าง = 376 คน

ประชากร หมู่ที่ 1 จำนวน 535 คน ต้องการตัวอย่าง = $535 \times 376 / 6,358$
= 31.6 = 32 คน

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 376 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก
ประชากร ดังนี้ ในการศึกษาดังนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างในลักษณะแบบบังเอิญ (Accidental
Selection) โดยกลุ่มคนที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นประชากรของแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลแม่ใส
ที่ผู้วิจัยพบทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงผู้ใด (สุวิมล ติรกานันท์, 2557, หน้า 170)

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละหมู่บ้านในตำบลแม่ใส

ชื่อบ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร			กลุ่มตัวอย่าง
		ชาย	หญิง	รวม	
บ้านร่องไฮ	1	270	265	535	32
บ้านแม่ใสกลาง	2	274	314	588	34
บ้านแม่ใสทุ่งวัดแดง	3	316	375	691	40
บ้านแม่ใสเหล่า	4	246	243	489	28
บ้านบ่อแฮ้ว	5	363	398	761	45
บ้านสันป่าถ่อน	6	221	236	457	28
บ้านสันช้างหิน	7	153	161	314	19
บ้านแม่ใสหัวขัว	8	190	207	397	24
บ้านแม่ใสเหนือ	9	279	318	594	36
บ้านสันป่าถ่อน	10	238	266	504	29
บ้านร่องไฮ	11	260	261	521	31
บ้านแม่ใสเหล่าใต้	12	258	249	507	30
รวม	12	3,065	3,293	6,358	376

ที่มา: (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส, ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพผู้ศึกษาเลือกใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Interview) อันเป็นข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยประกอบด้วย แนวประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องปัจจัยทั้งภายในและภายนอก และกระบวนการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของประชากรเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลและลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Likert Rating Scale) จำนวน 29 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน

- 1.1 ด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ
- 1.2 ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 5 ข้อ
- 1.3 ด้านเจตคติ จำนวน 5 ข้อ
- 1.4 ด้านความผูกพันต่อชุมชน จำนวน 5 ข้อ

2. ปัจจัยภายนอก

- 2.1 ด้านการรับรู้ข่าวสาร จำนวน 5 ข้อ
- 2.2 ด้านกิจกรรม จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลในส่วนของความพึงพอใจของประชาชนในมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Likert Rating Scale) จำนวน 14 ข้อ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 4 ข้อ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จำนวน 3 ข้อ
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 4 ข้อ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ

โดยแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) (สุวิมล ติรพานันท์, 2557, หน้า 119) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้น ใช้สูตรคำนวณอันตรภาคชั้น (Interval Scale) (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2557, หน้า 103) ได้ ดังนี้

$$\frac{(\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{(5 - 1)}{5} = 0.8$$

ได้ทำการแบ่งอันตรภาคชั้น ในแต่ละระดับที่เท่ากัน โดยแต่ละช่วงมีความกว้างเท่ากับ 0.8 ได้ดังนี้

ช่วงที่ 1	1.00 – 1.80	หมายถึง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
ช่วงที่ 2	1.81 – 2.60	หมายถึง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับน้อย
ช่วงที่ 3	2.61 – 3.40	หมายถึง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ช่วงที่ 4	3.41 – 4.20	หมายถึง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก
ช่วงที่ 5	4.21 – 5.00	หมายถึง ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความพึงพอใจของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open End) จำนวน 1 ข้อ

ทั้งนี้แบบสอบถามต้องผ่านขั้นตอนการตรวจหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Convergence) โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2557, หน้า 148)

1 = สอดคล้อง

0 = ไม่แน่ใจ

-1 = ไม่สอดคล้อง

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ

$$IOC = \sum R/n$$

R คือ ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง

n คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างแท้จริง (Pre-test) จำนวน 30 คน คือ กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนตำบลตู่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลที่ได้จะนำไปทดสอบค่าแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามโดยข้อคำถามในแต่ละประเด็นในการศึกษาจะต้องมีค่าแอลฟาตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป และในขณะเดียวกันค่าแอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าแอลฟาตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปเช่นเดียวกัน จากนั้นจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างแท้จริงต่อไป ประโยชน์ผลการศึกษาเชิงปริมาณจะช่วยยืนยันผลการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย (สุวิมล ติรกานันท์, 2557, หน้า 156)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ

$$\alpha = \left| \frac{n}{n-1} \right| \left| 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right|$$

α คือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

n คือ จำนวนข้อคำถาม

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Collection) โดยได้ใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์จะใช้แบบกึ่งโครงสร้าง และจากแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ส่วน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากครัวเรือน ทั้ง 12 หมู่บ้าน จำนวน 6,358 คน ในเขตตำแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) (สุวิมล ติรกานันท์, 2557, หน้า 188) ซึ่งใช้ข้อมูลคือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ได้ออบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับปัจจัยและกระบวนการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดที่ทางวัดได้จัดขึ้น ในแบบเชิงสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ในการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด เขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ในครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ที่ได้จากข้อมูลเชิงบรรยายจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ได้แก่ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ตอนที่ 4 แนวทางในการแก้ไข และปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามวัดของกลุ่มตัวอย่าง

วัด (n = 376)	จำนวน	ร้อยละ
1. ร่องไฮ	63	16.8
2. แม่ใส	202	53.7
3. ป่อแฮ้ว	55	14.6
4. สันป่าถ่อน	37	9.8
5. สันข้างหิน	19	5.1
รวม	376	100

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวกลุ่มอย่างทั้งหมด 376 ตัวอย่าง พบว่า ประชาชนเข้าร่วมทำบุญที่วัดแม่ใส มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมาได้แก่ วัดร่องไฮ คิดเป็นร้อยละ 16.8 วัดป่อแฮ้ว คิดเป็นร้อยละ 14.6 วัดสันป่าถ่อน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และวัดสันข้างหิน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ (n = 376)	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	166	44.1
หญิง	210	55.9
รวม	376	100

จากตาราง 4 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวกลุ่มอย่างทั้งหมด 376 ตัวอย่าง พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ (n = 376)	จำนวน	ร้อยละ
โสด	108	28.7
สมรส	232	61.7
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	36	9.6
รวม	376	100

จากตาราง 5 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวกลุ่มอย่างทั้งหมด 376 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 มีสถานภาพโสด จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และมีสถานภาพ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ (n = 376)	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	19	5.1
พนักงานเอกชน	20	5.3
ธุรกิจส่วนตัว	14	3.7
เกษตรกรรวม	109	29.0
รับจ้าง	69	18.4
แม่บ้าน	29	7.7
อื่นๆ	68	18.1
รวม	376	100

จากตาราง 6 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวกลุ่มอย่างทั้งหมด 376 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรวม จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือ รับจ้าง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 อาชีพอื่นๆ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 แม่บ้านจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 พนักงานเอกชน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 และธุรกิจส่วนตัว 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษา (n = 376)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	10	2.7
ประถมศึกษา	180	47.9
มัธยมศึกษา	73	19.4
ปวช.	17	4.5
ปวส.	32	8.5
ปริญญาตรี	58	15.4
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.3
รวม	376	100

จากตาราง 7 ผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวกลุ่มอย่างทั้งหมด 376 ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ปริญญาตรี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ปวส. จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ปวช. จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ และความพึงพอใจของประชาชนใน
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

ตาราง 8 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอก

รายละเอียด	ร่องไฮ		แม่ใส		บ่อแฮ้ว		สันป่าถ่อน		สันช้างหิน		รวมทุกวัด	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ปัจจัยภายใน												
การรับรู้บทบาทและหน้าที่	4.1	.70	4.1	.51	3.8	.53	3.8	.61	4.0	.46	4.0	.57
บุคลิกภาพ	4.2	.72	4.3	.53	3.9	.65	3.8	.75	4.4	.54	4.2	.63
เจตคติที่ดี	4.1	.72	3.9	.50	3.6	.48	3.8	.63	4.0	.39	3.9	.56
ความผูกพันต่อชุมชน	4.0	.71	4.5	.51	4.0	.70	3.9	.59	4.4	.51	4.3	.62
ปัจจัยภายนอก												
การรับรู้ข่าวสาร	4.1	.77	4.2	.55	3.9	.77	4.0	.64	4.5	.40	4.1	.65
ด้านกิจกรรม	4.0	.71	4.2	.62	3.9	.65	4.0	1.02	4.3	.40	4.1	.69

จากตาราง 8 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ในภาพรวมของทุกวัด พบว่าปัจจัยด้านความผูกพันต่อชุมชน มีมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (4.3) รองลงมาคือ บุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก (4.2) การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมาก (4.1) การรับรู้บทบาทและหน้าที่ อยู่ในระดับมาก (4.0) และเจตคติที่ดี อยู่ในระดับมาก (3.9) ตามลำดับ

ในด้านความผูกพันต่อชุมชน พบว่าวัดแม่ใสมีมากที่สุด อยู่ในระดับ มากที่สุด (4.5) รองลงมาคือ วัดสันช้างหิน อยู่ในระดับมากที่สุด (4.4) วัดร่องไฮ วัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับมาก (4.0) และวัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ในด้านบุคลิกภาพ พบว่าวัดสันช้างหินมีมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (4.4) รองลงมาคือ วัดแม่ใส อยู่ในระดับมากที่สุด (4.3) วัดร่องไฮ อยู่ในระดับมาก (4.2) วัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับมาก (3.9) และวัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (3.8) ตามลำดับ

ในด้านการรับรู้ข่าวสาร พบว่าวัดสันช้างหินมีมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (4.5) รองลงมาคือ วัดแม่ใส อยู่ในระดับมาก (4.2) วัดร่องไฮ อยู่ในระดับมาก (4.1) วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (4.0) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับมาก (3.9) ตามลำดับ

ในด้านกิจกรรม พบว่าวัดสันช้างหินมีมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (4.3) รองลงมาคือ วัดแม่ใส อยู่ในระดับมาก (4.2) วัดร่องไฮ วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (4.0) และวัดร่องไฮ อยู่ในระดับมาก (3.9) ตามลำดับ

ในด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่ พบว่าวัดร่องไฮ วัดแม่ใส มีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (4.1) รองลงมาคือ วัดสันช้างหิน อยู่ในระดับมาก (4.0) และวัดบ่อแฮ้ว วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (3.8) ตามลำดับ

ในด้านเจตคติที่ดี พบว่าวัดร่องไฮมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (4.1) รองลงมาคือ วัดสันช้างหิน อยู่ในระดับมาก (4.0) วัดแม่ใส อยู่ในระดับมาก (3.9) วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (3.8) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับมาก (3.8) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงความพึงพอใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

รายละเอียด	ร่องไฮ		แม่ใส		บ่อแฮ้ว		สันป่าถ่อน		สันช้างหิน		รวมทุกวัด	
	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.	ค่าเฉลี่ย	SD.
การตัดสินใจ	3.7	1.06	3.4	1.03	3.2	.95	3.6	1.07	4.4	.46	3.5	1.04
การดำเนินงาน	4.0	1.10	3.9	1.06	3.3	.98	3.4	.72	4.2	.84	3.8	1.04
การรับ ผลประโยชน์	4.0	.93	4.0	.71	3.6	.69	3.7	.53	4.0	.51	3.9	.74
การประเมินผล	3.6	1.24	3.0	1.20	2.8	.84	3.1	.98	3.1	.40	3.1	1.13

จากตาราง 9 ความพึงพอใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (3.9) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก (3.8) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก (3.5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก (3.1) ตามลำดับ

ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าวัดร่องไฮ วัดแม่ใส วัดสันช้างหิน มีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (4.0) รองลงมาคือ วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (3.7) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับมาก (3.6) ตามลำดับ

ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่าวัดสันช้างหินมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (4.2) รองลงมาคือ วัดร่องไฮ อยู่ในระดับมาก (4.0) วัดแม่ใส อยู่ในระดับมาก (3.9) วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับปานกลาง (3.4) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับปานกลาง (3.3) ตามลำดับ

ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าวัดสันช้างหินมีมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (4.4) รองลงมาคือ วัดร่องไฮ อยู่ในระดับมาก (3.7) วัดสันป่าถ่อน อยู่ในระดับมาก (3.6) วัดแม่ใส อยู่ในระดับปานกลาง (3.4) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับปานกลาง (3.2) ตามลำดับ

ในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าวัดร่องไฮมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (3.6) รองลงมาคือ วัดสันป่าถ่อน วัดสันช้างหิน อยู่ในระดับปานกลาง (3.1) วัดแม่ใส อยู่ในระดับปานกลาง (3.0) และวัดบ่อแฮ้ว อยู่ในระดับปานกลาง (2.8) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกเป็นรายด้าน

การรับรู้บทบาทและหน้าที่	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การเป็นพุทธศาสนิกชน	4.07	.596	มาก
ท่านศึกษา และเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ในการเป็น พุทธศาสนิกชน อย่างสม่ำเสมอ	3.67	.929	มาก
ท่านแสดงบทบาทโดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อกิจกรรม และชุมชน	4.03	.796	มาก
ท่านทำนุบำรุงวัด และศาสนสถาน	4.09	.768	มาก
บุคลากรของวัดแสดงบทบาทและหน้าที่อย่างเต็มที่	4.14	.963	มาก
เฉลี่ย	4.00	.810	มาก

จากตาราง 10 ภาพรวมของการรับรู้บทบาทและหน้าที่ พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.0) โดยที่บุคลากรของวัดแสดงบทบาทและหน้าที่อย่างเต็มที่ที่มีมากที่สุด ในระดับมาก (4.14) รองลงมาคือ ท่านทำนุบำรุงวัด และศาสนสถาน ในระดับมาก (4.09) ท่านเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การเป็นพุทธศาสนิกชน ในระดับมาก (4.07) ท่านแสดงบทบาทโดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อกิจกรรมและชุมชน ในระดับมาก (4.03) และท่านศึกษา เรียนรู้บทบาทและหน้าที่ในการเป็นพุทธศาสนิกชนอย่างสม่ำเสมอ ในระดับมาก (3.67)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
จำแนกเป็นรายด้าน

บุคลิกภาพ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านชอบสถานที่ที่มีคนอยู่รอบข้าง	4.13	.968	มาก
ท่านเป็นคนหัวเราะง่าย	4.15	.840	มาก
ท่านชอบอยู่ในที่ที่มีกิจกรรมทำ	4.02	.806	มาก
ท่านเป็นคนมองโลกในแง่ดีเสมอ	4.27	.806	มากที่สุด
ท่านชอบพูดคุยกับคนทั่วไป	4.38	.966	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.19	.877	มาก

จากตาราง 11 ภาพรวมของบุคลิกภาพ พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.19) โดยที่การเป็นคนมองโลกในแง่ดี ชอบพูดคุยกับคนทั่วไปมีมากที่สุด ในระดับมากที่สุด (4.38) รองลงมาคือ ท่านเป็นคนมองโลกในแง่ดี ในระดับมากที่สุด (4.27) ท่านเป็นคนหัวเราะง่าย ในระดับมาก (4.15) ท่านชอบสถานที่ที่มีคนอยู่รอบข้าง ในระดับมาก (4.13) และท่านชอบอยู่ในที่ที่มีกิจกรรมทำ ในระดับมาก (4.02)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
จำแนกเป็นรายด้าน

เจตคติที่ดี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.16	.751	มาก
ท่านชื่นชอบกับกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้น	4.08	.797	มาก
ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมสร้างความยุ่งยากให้กับท่าน มาก	2.86	1.372	ปานกลาง
ท่านรู้สึกว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นได้ให้ประโยชน์ต่อตัวท่าน	4.05	1.026	มาก
ท่านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม	4.21	.847	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.87	.959	มาก

จากตาราง 12 ภาพรวมของการมีเจตคติที่ดี พบว่าอยู่ในระดับมาก (3.87) โดยที่ข้อในการพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมมีมากที่สุด ในระดับมากที่สุด (4.21) รองลงมาคือ ท่านมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม ในระดับมาก (4.16) ท่านชื่นชอบกับกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้น ในระดับมาก (4.08) ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ให้ประโยชน์ต่อตัวท่าน ในระดับมาก (4.05) และท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมสร้างความยุ่งยากให้กับท่านมาก อยู่ในระดับปานกลาง (2.86)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
จำแนกเป็นรายด้าน

ความผูกพันต่อชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
ท่านมีความสุขในการอยู่ชุมชนแห่งนี้	4.30	.728	มากที่สุด
ท่านมีความจงรักภักดีต่อชุมชนแห่งนี้	4.31	.696	มากที่สุด
ท่านรู้สึกว่าปัญหาของชุมชนก็เป็นปัญหาของท่านด้วย	4.10	.837	มาก
ท่านรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	4.32	.804	มากที่สุด
ท่านรู้สึกว่าชุมชนแห่งนี้มีบุญคุณต่อท่าน	4.33	.792	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.27	.771	มากที่สุด

จากตาราง 13 ภาพรวมของความผูกพันต่อชุมชน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (4.27) โดยที่ท่านรู้สึกว่าชุมชนแห่งนี้มีบุญคุณกับท่านมากที่สุด ในระดับมากที่สุด (4.33) รองลงมา คือ ท่านรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ในระดับมากที่สุด (4.32) ท่านมีความจงรักภักดีต่อชุมชนแห่งนี้ ในระดับมากที่สุด (4.31) ท่านมีความสุขในการอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ในระดับมากที่สุด (4.30) และท่านรู้สึกว่าปัญหาของชุมชนก็เป็นปัญหาของท่านด้วย ในระดับปานกลาง (4.10)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
จำแนกเป็นรายด้าน

การรับรู้ข่าวสาร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมของวัดได้เป็นอย่างดี	4.15	.846	มาก
วัดให้ความรู้แก่ประชาชนในกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.06	.774	มาก
ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด	4.12	.760	มาก
ข้อมูลและข่าวสารของวัดมีความถูกต้องแม่นยำและตรงกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น	4.15	.786	มาก
มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดอย่างทั่วถึง	4.23	.913	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.14	.816	มาก

จากตาราง 14 ภาพรวมในการรับรู้ข่าวสาร พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.14) โดยที่มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดอย่างทั่วถึงมีมากที่สุด ในระดับมากที่สุด (4.23) รองลงมาคือ ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมของวัดได้เป็นอย่างดีกับข้อมูลและข่าวสารของวัดมีความถูกต้องแม่นยำและตรงกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น ในระดับมาก (4.15) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด ในระดับมาก (4.12) และวัดให้ความรู้แก่ประชาชนในกิจกรรมที่จัดขึ้น ในระดับมาก (4.06)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
จำแนกเป็นรายด้าน

ด้านกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.13	.834	มาก
เวลาในการจัดกิจกรรมของวัดมีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป	3.98	.888	มาก
การจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่นตามประเพณีตามฤดูกาล	4.13	.848	มาก
กิจกรรมที่จัดขึ้นให้ประโยชน์ต่อท่านและต่อชุมชน	4.21	.908	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.11	.870	มาก

จากตาราง 15 ภาพรวมในด้านกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.11) โดยที่กิจกรรมที่จัดขึ้นให้ประโยชน์ต่อท่านและชุมชนมีมากที่สุด ในระดับมากที่สุด (4.21) รองลงมาคือ สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมกับการจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่นตามประเพณี ตามฤดูกาล ในระดับมาก (4.13) และเวลาในการจัดกิจกรรมของวัดมีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ระดับมาก (3.98)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็น
รายด้าน

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรม/โครงการของวัด	3.58	1.098	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรม/โครงการที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมของวัด	3.50	1.086	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาในกิจกรรม/โครงการ	3.52	1.134	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด	3.46	1.179	มาก
เฉลี่ย	3.52	1.124	มาก

จากตาราง 16 ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับมาก (3.52) โดยที่การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรม/โครงการของวัดมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (3.58) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาในกิจกรรม/โครงการ ในระดับมาก (3.52) การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรม/โครงการที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมของวัด ในระดับมาก (3.50) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับมาก (3.46)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกเป็น
รายด้าน

การมีส่วนร่วมดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนที่กำหนดไว้	3.80	1.133	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ	3.76	1.197	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรม/โครงการของวัด	3.85	1.110	มาก
เฉลี่ย	3.80	1.147	มาก

จากตาราง 17 ภาพรวมของการมีส่วนร่วมดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับมาก (3.80) โดยที่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรม/โครงการของวัดมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (3.85) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนที่กำหนดไว้ (3.80) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับมาก (3.76)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นราย
ด้าน

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด	3.10	1.216	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินดำเนินงานการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด	3.06	1.201	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรม/โครงการต่างๆ	3.06	1.184	ปานกลาง
ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด	3.07	1.211	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.07	1.203	ปานกลาง

จากตาราง 18 ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (3.07) โดยที่การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัดมีมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง (3.10) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับปานกลาง (3.07) และการมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินดำเนินงานการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด ก็กับการมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรม/โครงการต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง (3.06)

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นราย
ด้าน

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม/ โครงการ ทางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทางวัดได้ จัดขึ้น	3.72	1.014	มาก
ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการที่ทางวัดได้จัดขึ้น	3.97	.981	มาก
ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการ ต่างๆ ที่ทางวัดได้จัดขึ้น	3.98	.739	มาก
เฉลี่ย	3.89	.911	มาก

จากตาราง 19 ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับมาก (3.89) โดยที่การเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้นมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก (3.98) รองลงมาคือ การที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่ทางวัดได้จัดขึ้น ในระดับมาก (3.97) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการ ทางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทางวัดได้จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก (3.72)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ของวัด

ตาราง 20 แสดงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการ
เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

(n = 376)

ตัวแปรปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก	ความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วม			
	ร่วมตัดสินใจ	ร่วมดำเนินงาน	การประเมินผล	การรับ ผลประโยชน์
ปัจจัยภายใน				
การรับรู้บทบาทและ หน้าที่	.357**	.447**	.239**	.489**
บุคลิกภาพ	.363**	.518**	.212**	.562**
เจตคติที่ดี	.248**	.407**	.162**	.477**
ความผูกพันต่อชุมชน	.164**	.403**	.015	.479**
ปัจจัยภายนอก				
การรับรู้ข่าวสาร	.362**	.532**	.188**	.570**
ด้านกิจกรรม	.380**	.544**	.255**	.579**

** p < 0.01

จากตาราง 20 พบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมโดยมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดทั้ง 4 ด้าน โดยมีด้านบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการรับผลประโยชน์ ($r = .562$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ยกเว้นด้านความผูกพันต่อชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินผล

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดทั้ง 4 ด้าน โดยมีด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการรับผลประโยชน์ ($r = .579$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ที่ได้จากข้อมูลเชิงบรรยายจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การที่พระพุทธรูปศาสนาเสื่อมคุณค่าลงทุกวันไม่ใช่คำสอนของพระศาสดา แต่เป็นที่ตัวบุคคล หรือบุคลากรที่ทำการเผยแผ่ด้านศาสนา กล่าวคือ บุคลากรด้านศาสนาไม่มีคุณภาพพอ

การที่วัดจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธรูปศาสนา ซึ่งเป็นไปตามประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธรูปศาสนา ไม่ใช่จัดแบบเป็นพุทธพาณิชย์

การประชาสัมพันธ์ในการกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากเสียงตามสายของวัด มีเสียงเบาทำให้ไม่ได้ยินได้ในระยะไกล ไม่มีการประกาศประชาสัมพันธ์ก่อนจัดงานก่อน 1-2 วัน และเวลาในการประกาศประชาสัมพันธ์ ไม่สอดคล้องกับเวลาของประชาชน

การเผยแผ่หลักธรรม อยากให้มีการเผยแผ่หลักธรรมมากขึ้น

ในด้านพระธรรมวินัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ พระภิกษุและสามเณรควรมีความสงบเสงี่ยมให้มาก ไม่ควรพูดคุยกับผู้หญิงและพระภิกษุไม่ควรครอบครองเงินทอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ไข และปรับปรุง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส 1 คน กำนันตำบลแม่ใส 1 คน สารวัตรกำนัน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน 11 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 22 คน ผู้รักษาความสงบหมู่บ้าน (พรส.) 1 คน รวมทั้งหมด 39 คน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ผลจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ที่ได้สัมภาษณ์ถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์โดยรวม มีดังนี้

การประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุและสามเณร ต้องสร้างความเลื่อมใส ศรัทธา ให้กับประชาชน กล่าวคือ พระภิกษุและสามเณรต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด การดำรงเพศบรรพชิตต้องเหมาะสม เพื่อสร้างภาวะผู้นำที่ได้รับความเลื่อมใส ศรัทธาแก่ประชาชน

ในการดำเนินงานในส่วนของกิจกรรม ต้องให้ทางคณะกรรมการวัด และพระภิกษุและสามเณร และประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานและให้ผู้นำชุมชนเข้ามาช่วย กล่าวคือ ในกิจกรรมที่จัดขึ้น ผู้นำชุมชนได้ทำหน้าที่โดยตำแหน่งในนามของคณะกรรมการอยู่แล้วแต่ในบางกิจกรรมบางเวลาผู้นำชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมได้เนื่องจากติดงานราชการซึ่งเป็นงานหลัก ทำให้ขาดการเข้าร่วมส่งผลให้กิจกรรม/โครงการ ไม่สามารถดำเนินงานได้ในส่วนที่ผู้นำชุมชนรับผิดชอบ ดังนั้นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากที่สุด

ประชาชนยังเข้าใจว่าการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของวัดเป็นหน้าที่ของพระภิกษุและสามเณร กรรมการวัดและผู้นำชุมชน กล่าวคือ ต้องสร้างความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อดูแลงานของวัดให้ประชาชนเพื่อเป็นการช่วยเหลือดูแลกิจการของคณะสงฆ์และของวัดให้เป็นไปด้วยความเข้าใจและเรียบร้อย

การดำรงชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นทางสังคม วัฒนธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ รายได้ครอบครัว อาชีพ การศึกษา ทำให้ประชาชนต้องออกนอกชุมชนมากขึ้นไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในชุมชนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมที่มีอาชีพหลากหลายมากขึ้น การทำงานเป็นการทำงานนอกชุมชนทำให้ช่วงเวลาในการอยู่ในชุมชนลดลง ประกอบกับการต้องการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวทำให้ต้องทำงานเพิ่มขึ้น เวลาในการทำงานและวันหยุดจึงมีความไม่แน่นอนตามสภาพของการทำงานใน

ปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนต้องเลือกที่จะไม่หยุดงานเพื่อมาเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นจึงมีบ้างบางครั้งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเอง

กิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นตรงกับเวลางานของทางราชการจะไม่ได้เข้าร่วม กล่าวคือ ในส่วนของผู้นำชุมชนหรือประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ ถ้ากิจกรรมตรงกับงานราชการก็จะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือได้เข้าร่วมแต่ไม่ตลอดทั้งกิจกรรม/โครงการ

การจัดกิจกรรม ควรจัดเว้นช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่บ่อยหรือจัดกิจกรรมติดกันจนเกินไปควรเลือกกิจกรรมที่มีประโยชน์ ต่อชุมชนและไม่ขัดกับประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน กล่าวคือ เมื่อมีการจัดกิจกรรมเวลาในการจัดแต่ละกิจกรรม/โครงการ ให้มีระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไปให้ดูความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ควรจัดติดต่อกันหรือบ่อยครั้งจนเกินไปในแต่ละช่วงเวลา เพื่อที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชน แต่ในกิจกรรมที่จัดตามวันสำคัญหรือประเพณีก็จัดตามปกติที่ปฏิบัติกันมา

ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ของกิจกรรม/โครงการ กล่าวคือ ต้องมีความชัดเจนถูกต้อง มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในหมู่บ้านควรมีรูปแบบข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันโดยให้ทางวัดมีการออกหนังสือให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในแต่ละหมู่บ้าน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำชุมชนต้องมีความเสียสละ ต้องมีภาวะการเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ ต้องช่วยเหลือชุมชน เพราะบทบาทการเป็นผู้นำมีความสำคัญ ในการเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับรัฐ ชุมชนกับวัดหรือกับองค์กรอื่นๆ ที่เข้ามา มีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย แต่ในปัจจุบันเราก็ต้องยอมรับว่ากิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ส่วนหนึ่งมาจากผู้ชุมชนด้วยเช่นกัน เนื่องจากขาดความร่วมมือจากผู้ชุมชน การขาดจิตสำนึกของการเป็นผู้นำชุมชนเพราะผู้นำชุมชนแต่ละคนมีภาวะการเป็นผู้นำไม่เหมือนกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ผลจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีดังนี้

ผู้นำชุมชน มีหน้าที่โดยตำแหน่งในการเป็นคณะกรรมการของวัดจึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ทั้ง 4 ด้าน มากอยู่แล้ว แต่จะสามารถเข้าร่วมในแต่ละด้านมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบและจิตสำนึกของผู้นำชุมชนแต่ละคนที่จะปฏิบัติ

การตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย เพราะการประชุมวางแผนจะเป็นของคณะกรรมการวัดและผู้นำชุมชนเมื่อมีการตัดสินใจแล้วจึงแจ้งให้ประชาชนได้รับทราบ

การดำเนินงาน ประชาชนจะมีส่วนร่วม ในระดับน้อย ในส่วนของการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินงานแต่จะมีส่วนร่วมมากในการปฏิบัติการ

การรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วม ในระดับมากที่สุด ทั้งคนที่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมหรือไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมเพราะทุกคนจะมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด

การประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วม ในระดับน้อย ประชาชนจะให้ความสนใจตรวจสอบในด้านความโปร่งใสด้านงบประมาณ ในระดับมาก การติดตามถึงปัญหา อุปสรรคของกิจกรรม/โครงการอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 4 แนวทางในการแก้ไข และปรับปรุง

พระภิกษุและสามเณร ควรศึกษาพระธรรมวินัยและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อสร้างศรัทธาความเลื่อมใส

ควรส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เข้าวัดมากขึ้น รูปแบบกิจกรรมเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน ประยุกต์หลักธรรมให้เข้าใจง่าย

ผู้นำชุมชนแต่ละคน มีบทบาทหน้าที่ในหลายบทบาทในหนึ่งคน ถึงแม้จะเป็นกรรมการวัดโดยตำแหน่งก็ตาม ควรที่จะให้ภาคประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงาน

ควรมีการพูดคุยกับชาวบ้านในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด พระสงฆ์ควรออกไปพูดคุยกับชาวบ้าน เวลาที่มีการประชุมหมู่บ้านเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการสร้างความร่วมมือในชุมชน ตามความเหมาะสม

วัดควรกำหนดระยะเวลาของกิจกรรม แต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาของคนในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกชุมชน อาจมีการปรับในเรื่องของระยะเวลา รูปแบบของกิจกรรม มีการตัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็น หรือล้าสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

โดยยังคงความเป็นรากฐานเดิมของชุมชน แต่ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน

วัดมีกิจกรรมต้องประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง หรือล่วงหน้าอย่างน้อย 1-2 วัน เพื่อที่จะได้ใช้ประชาชนได้เตรียมตัวหรือรับรู้

ปรับรูปแบบ เวลา ในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับคนในชุมชน

มีการชี้แจงรายละเอียดในการจัดกิจกรรมในด้านรายรับ รายจ่าย ให้ประชาชนได้รับรู้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) โดยการใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์การวิจัยในการค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด เขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด เขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด เขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง บุคลิกภาพที่แสดงออก เจตคติที่ดีต่อการร่วมกิจกรรม ความผูกพันต่อชุมชน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรม

มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของ Cohen และ Uphoff (อ้างใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 8) ใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) และศึกษาปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี ความผูกพันต่อชุมชน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

2. กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกพื้นที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างในตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ทั้ง 12 หมู่บ้าน จำนวน 6,358 คน ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1976) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 376 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพได้กำหนดตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ทั้ง 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านๆ ละ 3 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือ

ผู้นำกลุ่มของแต่ละหมู่บ้าน นายก อบต. ปลัด อบต. จำนวน 39 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยภายในบุคคล ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปรคือ 1. การรับรู้บทบาทและหน้าที่ 2. บุคลิกภาพ 3. เจตคติที่ดี 4. ความผูกพันต่อชุมชน และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 3 ตัวแปรคือ 1. การรับรู้ข่าวสาร 2. ด้านกิจกรรม

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ในการศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด เขตตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และทำร่างแบบสอบถาม และผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และการวัดรวมจำนวน 3 คน ผู้วิจัยทำการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมนำไปทดลองใช้กับประชากร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรในเขตตำบลแม่ใส ในครั้งนี้ใช้ประชากรในเขตตำบลต้น อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 30 ตัวอย่าง ได้ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อวัดตัวแปรที่ศึกษา 6 ตัวแปร รวม 20 ข้อ/ฉบับ ทำการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected Item–Total Correlation) หรือค่า r และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค (Cronbach's Alpha) หรือค่า α

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนมกราคม – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวนทั้งสิ้น 376 คน ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างในลักษณะบังเอิญพบ (Accidental Selection) โดยกลุ่มคนที่จะตอบแบบสอบถามจะเป็นประชากรของแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลแม่ใสที่ผู้วิจัยพบทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงผู้ใด ซึ่งมีปริมาณเพียงพอในขั้นต้นที่ยอมรับได้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์ ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา โดยได้ผลวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาผลการทดสอบพบว่าสอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัยทุกข้อ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จากตัวอย่างทั้งหมด 376 คน เข้าร่วมทำบุญที่วัดแม่ใส จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมากเป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 มีสถานภาพสมรส จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 อาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ระดับการศึกษา อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.0) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่ พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.0) โดยที่บุคลากรของวัดแสดงบทบาทและหน้าที่อย่างเต็มที่มากที่สุด ในส่วนข้อการเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การเป็นพุทธศาสนิกชน การศึกษาและเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ในการเป็นพุทธศาสนิกชนอย่างสม่ำเสมอ การแสดงบทบาทและหน้าที่โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อกิจกรรมและชุมชน การทำนุบำรุงวัดและศาสนสถาน อยู่ในระดับมาก

ด้านบุคลิกภาพ พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.2) โดยที่การเป็นคนมองโลกในแง่ดี ชอบพูดคุยกับคนทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนข้อการชอบสถานที่ที่มีคนอยู่รอบข้าง การเป็นคนหัวเราะง่าย การชอบอยู่ในที่มีกิจกรรมทำ การชอบพูดคุย อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านเจตคติที่ดี พบว่าอยู่ในระดับมาก (3.9) โดยที่ข้อในการพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนข้อการมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม การชื่นชอบกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้น และรู้สึกว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นได้ให้ประโยชน์ต่อตัวท่าน อยู่ในระดับมาก ในส่วนข้อการจัดกิจกรรมสร้างความผูกพันให้กับท่าน อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความผูกพันต่อชุมชน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (4.3) โดยที่ข้อการมีความสุขมากในการอยู่ชุมชนแห่งนี้ การมีความจงรักภักดีต่อชุมชนแห่งนี้ การที่รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การรู้สึกว่าชุมชนแห่งนี้มีบุญคุณตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นในข้อการรู้สึกว่าปัญหาของชุมชนก็เป็นปัญหาของท่านด้วย อยู่ในระดับมาก

ด้านการรับรู้ข่าวสาร พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.1) โดยข้อที่มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนข้อการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมของวัดได้เป็นอย่างดี การที่วัดให้ความรู้แก่ประชาชนในกิจกรรมที่จัดขึ้น การที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด การที่ข้อมูลข่าวสารของวัดมีความถูกต้องและตรงกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก

ด้านกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก (4.1) โดยที่กิจกรรมที่จัดขึ้นให้ประโยชน์ต่อท่านและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนข้อสถานที่การจัดกิจกรรมมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม เวลาในการจัดกิจกรรมของวัดมีความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป การจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของประชาชนในมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่าปัจจัยภายในใจได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอกได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยที่ด้านกิจกรรมมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการรับผลประโยชน์ ($r = .597$) รองลงมาได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร กับ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($r = .570$) ยกเว้น ความผูกพันต่อชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยที่การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรม/โครงการของวัด มีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาในกิจกรรม/โครงการ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรม/โครงการที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมของวัด และการมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือวางแผนการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมของการมีส่วนร่วมดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยที่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรม/โครงการของวัดมีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนที่

กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยที่การเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น มีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการที่ทางวัดได้จัดขึ้น และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม/โครงการ ทางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทางวัดได้จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด มีมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินดำเนินงานการจัดกิจกรรม/โครงการของวัด การมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรม/โครงการต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ที่ได้จากข้อมูลเชิงบรรยายจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การที่พระพุทธศาสนาเสื่อมคุณค่าลงทุกวันไม่ใช่คำสอนของพระศาสดา แต่เป็นที่ตัวบุคคล หรือบุคลากรที่ทำการเผยแผ่ด้านศาสนา กล่าวคือ บุคลากรด้านศาสนาไม่มีคุณภาพพอ การที่วัดจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นไปตามประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ไม่ใช่จัดแบบเป็นพุทธพาณิชย์

การประชาสัมพันธ์ในการกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากเสียงตามสายของวัด มีเสียงเบาทำให้ไม่ได้ยินได้ในระยะไกล ไม่มีการประกาศประชาสัมพันธ์ก่อนจัดงานก่อน 1-2 วัน และเวลาในการประกาศประชาสัมพันธ์ ไม่ตรงกับเวลาของประชาชน

การเผยแผ่หลักธรรม อยากรให้มีการเผยแผ่หลักธรรมมากขึ้น

ในด้านพระธรรมวินัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ พระภิกษุและสามเณรควรมีความสงบเสงี่ยมให้มาก ไม่ควรพูดคุยกับผู้หญิง และพระภิกษุไม่ควรถือปัจจัย

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในเรื่องของปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ บุคลิกภาพ เจตคติที่ดี และความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารและด้านกิจกรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนิน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผลและแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง มีดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด คือ พระภิกษุและสามเณร ต้องสร้างความเลื่อมใส ความศรัทธาต่อชาวบ้าน ศึกษาพระธรรมวินัย และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและเหมาะสมต่อการเป็นผู้นำทางด้านจิตใจของชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมีความเลื่อมใสศรัทธาจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

ในส่วนของผู้นำชุมชนมองว่าการจัดกิจกรรมของวัดนั้น ตัวผู้นำได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากผู้นำชุมชนเองมีตำแหน่งหน้าที่ในหลายตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบ ในส่วนงานหลักที่เป็นงานของทางราชการถ้าตรงกับกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นก็จะไม่ได้เข้าร่วมหรือตรงกับงานของแต่ละหมู่บ้านก็จะไม่ได้เข้าร่วมด้วยเช่นกันแต่ในบางกิจกรรมก็ได้มอบหมายให้ตัวแทนผู้นำเข้าร่วมกิจกรรมแทน

การดำรงชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การดำรงชีพในชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การทำงานที่ไม่แน่นอนเรื่องเวลาวันหยุดของงานและต้องออกไปทำงานนอกชุมชนมากขึ้นทำให้ไม่มีเวลาในเข้าร่วมกิจกรรมของวัด

อาชีพ และรายได้ของประชาชน เนื่องจากประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น เปลี่ยนจากอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักของชุมชน ที่มีการเก็บเกี่ยวตามฤดูกาลมาเป็นอาชีพในหลายสาขาอาชีพในด้านต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน ส่งผลให้การเข้าร่วมกิจกรรมลดลง ในส่วนของรายได้ประชาชนยังมีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมมีผลให้รายได้ในครอบครัวลดลงบางครั้งครอบครัวยังทำงานแบบหาเช้า-กินค่ำ ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

การศึกษา ทั้งในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เด็กและเยาวชนต้องเข้ารับการศึกษารัฐ และเอกชน ซึ่งอยู่นอกชุมชน ยิ่งเป็นระดับอุดมศึกษา

ต้องไปศึกษาอย่างต่างจังหวัด ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชน เข้าร่วมกิจกรรมน้อยมาก ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ

การจัดกิจกรรมนั้น ต้องจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การเว้นช่วงในการจัดให้เป็นไปตามวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม ของชุมชน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ควรมีความเหมาะสม การประชาสัมพันธ์ต้องให้ทั่วถึงประชาชนในชุมชนต้องประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าและมีความ ต่อเนื่อง ในระหว่างการจัดกิจกรรม

ดังนั้น แนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ วัดมากขึ้นนั้น ทางวัดต้องกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับการ ดำเนินชีวิตของประชาชน มีการปรับปรุงในเรื่องระยะเวลา รูปแบบของกิจกรรม มีการ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ไม่จำเป็นหรือล้าสมัย ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่ เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนแต่ปรับให้มีความ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยตามข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า มีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้ง 2 ข้อ ที่ได้สรุปว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาท และหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเจตคติที่ดี และด้านความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1. ปัจจัยภายใน ทั้ง 4 ด้าน ที่พบว่าส่งผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมของวัดทั้ง 5 วัด คือ วัดร่องไฮ วัดแม่ใส วัดบ่อแฮ้ว วัดสันป่าถ่อน และวัดสันช้างหินนั้น โดยในด้านความผูกพัน ต่อชุมชนส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการที่ประชาชน มีความสุขในการอยู่ในชุมชนที่ตนอาศัย (มากที่สุด) การมีความจงรักภักดีต่อชุมชน (มากที่สุด) การที่รู้สึกว่าเป็นปัญหาของชุมชนเป็นปัญหาของตนเองด้วย (มาก) การที่รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วน หนึ่งของชุมชน (มากที่สุด) และรู้สึกว่าชุมชนมีบุญคุณกับตนเอง (มากที่สุด) ล้วนส่งผลต่อ ประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ระยะเวลาที่ประชาชนอาศัยในชุมชน ทำให้เกิดความผูกพันต่อชุมชน ทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นการส่งเสริมให้ประชาชน ให้ความร่วมมือ สนับสนุน รักษา ชุมชนที่ตนเองอาศัย

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ (สุรชาติพย์ เข็มน้อย 2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ความผูกพันต่อชุมชนของตัวแทนประชาชนในชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายรวมถึงค่านิยมของชุมชน ด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้ชุมชน และด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของชุมชน พบว่าความผูกพันต่อชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อชุมชนสูงที่สุดได้แก่ ด้านความเต็มใจและใช้ความพยายามเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้ชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 รองลงมาคือ ด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อชุมชนน้อยที่สุดคือ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายรวมถึงค่านิยมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

2. ปัจจัยภายนอก ทั้ง 2 ด้าน ที่พบว่าส่งผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมของวัด ทั้ง 5 วัด คือ วัดร่องไฮ วัดแม่ใส วัดบ่อแฮ้ว วัดสันป่าถ่อน และวัดสันช้างหินนั้น โดยในด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม ส่งผลต่อการเข้าร่วมในกิจกรรมของวัดอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ด้าน แสดงให้เห็นว่า การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของวัด การที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในกิจกรรมที่จัดขึ้น ได้รับข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด และมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงนั้น ส่งผลต่อประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมหรือโครงการนั้น ต้องมีความต่อเนื่อง และต้องทั่วถึงประชาชนในชุมชน โดยช่องทางการประชาสัมพันธ์ และช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายสำหรับประชาชน เช่น เสียงตามสายในหมู่บ้าน แผ่นพับ เอกสารการจัดกิจกรรม เป็นต้น

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ (จตุรวิวัฒน์ ผนังรัมย์, 2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 2556 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมชมรมต้องมีการตอบสนองและต้องมีความสนใจของนักศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับกลาง กิจกรรมต้องมีความเพียงพอต่อความต้องการและหลากหลาย ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม คือการรับรู้ข่าวสาร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารของกิจกรรมชมรมผ่านทางเฟซบุ๊ก มากที่สุด และผลการวิจัยยังพบว่า การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ปัจจัยภายใน ทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน โดยด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับการรับผลประโยชน์มากที่สุด กล่าวคือการที่ประชาชนเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้นมากหรือน้อยเพียงใด กล่าวคือบุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การที่ประชาชนมีบุคลิกภาพที่เป็นคนชอบทำกิจกรรม การมองโลกในแง่ดี เป็นคนร่าเริงสนุกสนาน ชอบสถานที่ที่มีคนอยู่รอบข้าง และชอบพูดคุยกันคนทั่วไป เป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่แสดงออก ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ (ศลิษา วรรณสุวรรณ, 2551) ที่ได้ศึกษา บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีการสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพในการทำงานและมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากเรียนการใช้วิธีสอนแบบสาธิตกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้ พบว่า บุคลิกภาพในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน โดยบุคลิกภาพด้านที่ 2 คือ ผู้ช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ทางกับมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานมากที่สุด ($r = 0.70$) และบุคลิกภาพด้านที่ 5 คือ นักคิด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานน้อยที่สุด ($r = 0.50$) และยังพบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพในการทำงานดี ก็จะมีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานดีไปด้วย ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อบุคคลรอบข้างไปด้วย เนื่องจากนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนแบบเทคนิคร่วมมือแบบวงกลมในเชิงรูปธรรม จากนั้นใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและได้ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความรับผิดชอบร่วมกัน นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามสภาพการณ์ต่างๆ ทำให้นักเรียนที่มีบุคลิกภาพในการทำงานดี ก็จะมีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานดีไปด้วย

4. ปัจจัยภายนอก ทั้ง 2 ด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน โดยด้านกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการรับผลประโยชน์มากที่สุด กล่าวคือการที่ประชาชนเห็นว่ากิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นนั้น ได้ให้ประโยชน์กับชุมชนหรือไม่ ซึ่งประเพณีเนื่องด้วยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่นั้น ทั้งผู้นำชุมชนและประชาชน

ให้ความร่วมมือในระดับเป็นปกติ แต่การจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ นั้น ต้องคำนึงถึง วิถีชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนไป เวลา รูปแบบของกิจกรรม ประโยชน์ที่ชุมชนหรือประชาชนจะได้รับจากกิจกรรมนั้นๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตั้งต้นจนจบกิจกรรมหรือโครงการ

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ (มหิธร วันยนาพร, 2555) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์ของโรงงานชานมิเกล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรมและประเพณี ด้านการรับรู้ทัศนคติของชุมชน ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต และด้านส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาอาชีพ ตามลำดับ โดยพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์แตกต่างกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ประกอบด้วย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ส่งผลต่อประชาชนการตัดสินใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม ด้านอาชีพ การศึกษา รายได้ ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ ล้วนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

1. ต้องเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 4 ด้าน ให้มากขึ้น เพื่อกิจกรรม/โครงการเป็นไปตามความต้องการของประชาชน และมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ต้น จนถึงจบกิจกรรม/โครงการ
2. พระภิกษุและสามเณร คณะกรรมการวัด ต้องบริหารดำเนินงานในกิจกรรม/โครงการ อย่างโปร่งใส มีการแจกแจงรายละเอียดในด้านต่างๆ ให้ครบถ้วน เช่น งบประมาณ การจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย
3. กิจกรรม-เวลา-การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่เนื่องด้วยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญทางประเพณี และวัฒนธรรมนั้นก็จัดตามปกติหรือกิจกรรม/โครงการที่จะมีการจัดกิจกรรม/โครงการขึ้นมาต้องมีการปรับตามความเหมาะสม ให้ความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและเป็นไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชน ช่วงเวลา ระยะเวลา ช่วงเวลาต้องมีความเหมาะสม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม/

โครงการ ต้องไม่มากหรือน้อยจนเกินไป เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ การศึกษาของประชาชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต้องมีการให้ข้อมูล อย่างถูกต้องและทั่วถึงและมีความต่อเนื่องตลอดการจัดกิจกรรม/โครงการ

4. สถานที่ในการจัดกิจกรรม/โครงการ ต้องมีความเหมาะสมมีความสะดวก สบาย สะอาด มีการปรับภูมิทัศน์ภายในวัดให้อยู่ในความเรียบร้อยสวยงาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ภาวะผู้นำของพระภิกษุและสามเณร
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างพระภิกษุ และสามเณร กับประชาชนในชุมชน ที่แสดงถึงทัศนคติในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการปรับปรุง แก้ไข ในกิจการของคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้รับความร่วมมือ ในทุกภาคส่วน

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). **การปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับ
ครัวเรือน** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กฤษฎา นาคประสิทธิ์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์, รป.ม., วิทยาลัย
รังสิต, กรุงเทพฯ.
- จตุรวัฒน์ ณีกรัณย์. (2557). **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556**. วิทยานิพนธ์, วท.ม., มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา. .
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของ
ชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น**. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- จิตรวี มุสิกสุต. (2556). **ปัจจัยทางด้านลักษณะบุคลิกภาพและคุณลักษณะงานที่มีอิทธิพล
ต่อการปรับตัวในการทำงานของพนักงานในกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์**.
วิทยานิพนธ์, บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.
- ฐิติมา อุดมศรี. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น:
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอมัญจาคีรี
จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์, รป.ม., มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- ดำรงศักดิ์ มีสุนทร. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน กรณีศึกษาวัดนามสมมติกับ
ชุมชน นามสมมติ จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์, ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- เด็อน คำดี. (2544). **ศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). **การมีส่วนร่วม : แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ**. เอกสารประกอบการ
ศึกษาดูงานของคณะกรรมการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน
วุฒิสภา ณ สถาบันพระปกเกล้า (17 มิถุนายน 2551). กรุงเทพฯ.
- เถลิงศักดิ์ อินทรสร. (2554). **แรงจูงใจกับการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย
ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**. วิทยานิพนธ์, กศ.ม., มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, กรุงเทพฯ.

- ชนเดช ชุณหะพานิช. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความสำเร็จในอาชีพ**
ผู้แทนเวชภัณฑ์ กรณีศึกษา บริษัทเอ็มเอสดี (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์,
บธ.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ฉันทน์นันทน์ ทองบุญตา. (2556). **พฤติกรรมการใช้เวลาว่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ**
บัณฑิตย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐานเทคนิค และกรณีตัวอย่าง**
(พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2554). **การวิจัยการมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตร. ประมวล**
สาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรหน่วยที่ 9, คณะ
รัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- พระครูวินัยธรสุจินันท์ กนฺตวีโร (ล้อประโคน). (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ**
จัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์, พธ.
ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พระครูโสภณสาโรภาส (อภิวัฒน์ ฐิตสาโร). (2554). **การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ต่อกิจกรรม**
ในทางพระพุทธศาสนา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์, พธ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2542). **สถานการณ์พุทธศาสนาพลิกหน้าเป็นพัฒนา.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**
(Dictionary of Buddhism) (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2556). **ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะ**
ศาสนาประจำชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 19). นครปฐม: วัดญาณเวศกวัน.
- พระไพฑูริย์ อารัมภรัตน์. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา:**
กรณีศึกษาเขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, รพ.ม., มหาวิทยาลัย
สยาม, กรุงเทพฯ.

- พระอภิรักษ์ อภิรักษ์ (เศรษฐกร). (2556). **การพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักเสขียวัตถ.** วิทยานิพนธ์, พช.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พินิจ ลาภานานนท์. (2555). **โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างเครือข่ายพระสงฆ์พัฒนา ในภาคอีสานเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมสร้างเป็นธรรมทางสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยทางสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล และกณิกนันท์ โภชฌงค์. (2554). **ความผูกพันของครอบครัวทหารต่อชุมชน ยานเกราะ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.** รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- มัทธกร วันยนาพร. (2555). **การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้านชุมชนสัมพันธ์ของโรงงาน ชานมิเกล.** วิทยานิพนธ์, บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ยุพาพร รุปร่าง. (2545). **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ.** วิทยานิพนธ์, ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัฐ กัญภัย และธรรมนิตย์ วราภรณ์. (2558). **การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด ภาคตะวันตกตอนล่าง.** วิทยานิพนธ์, ร.ด., มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, อุบลราชธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). **พจนานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ลัดดา กิตติวิภาค. (ม.ป.ป.). **หนังสือประกอบการสอนวิชา ทักษะคติทางสังคมเบื้องต้น (PC 273, 38162).** ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2551). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน.** นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิเชียร เผือกสม. (2553). **คติความเชื่อกับพฤติกรรมกรเข้าวัดของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์.** วิทยานิพนธ์, พช.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์, รพ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศศิษา วรรณสุวรรณ. (2551). **บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการใช้วิธีการสอนแบบสาธิตร่วมกับการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิควงกลมการเรียนรู้** กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์, กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ศุภรัศมี ลีติกุลเจริญ. (2550). **รายวิชาทฤษฎีการสื่อสาร (MC 111/ TM100)**. คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธาทิพย์ เข็มน้อย. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์, ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 12)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส. (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2560). **ข้อมูลครัวเรือนประชากร** (เอกสารอัดสำเนา). ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส เลขที่ 198 หมู่ที่ 12 ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). **คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.
- อังคินันท์ อินทรกำแหง และนริสสา พึ่งโพธิ์สภ. (2556). **การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารกำลังคนคุณภาพเพื่อความต่อเนื่องในการบริหารราชการ**. ศูนย์บริหารระดับสูงสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัด

พะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตามความเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ และจะเป็นการพัฒนาปรับปรุงงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวัดท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ในทุกๆ ด้านต่อการดำรงวิถีชีวิตของท่าน ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย

2. แบบสอบถามในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

พระไกรวุฒิ เมืองมา

พระนิสิตปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส

อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ( ) หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง
เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

วัดที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่วัดใด (ตอบเพียงวัดเดียว)

( ) วัดร่องไฮ ( ) วัดแม่ใส ( ) วัดบ่อแฮ้ว ( ) วัดสันป่าถ่อน ( ) วัดสันช้างหิน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพ

( ) โสด ( ) สมรส ( ) หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่

3. อาชีพ

( ) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ( ) พนักงานเอกชน

( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) ค้าขาย

( ) เกษตรกรรม ( ) รับจ้าง

( ) แม่บ้าน ( ) อื่นๆ ระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าประถมศึกษา ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา

( ) ปวช. ( ) ปวส. ( )ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นของท่านต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง ความเห็นใน **ระดับมากที่สุด**

4 หมายถึง ความเห็นใน **ระดับมาก**

3 หมายถึง ความเห็นใน **ระดับปานกลาง**

2 หมายถึง ความเห็นใน **ระดับน้อย**

1 หมายถึง ความเห็นใน **ระดับน้อยที่สุด**

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความเป็นจริงที่ปรากฏกับท่าน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	1. การรับรู้บทบาทและหน้าที่					
1	ท่านเข้าใจในบทบาท และหน้าที่การเป็น พุทธศาสนิกชน					
2	ท่านศึกษา และเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ในการเป็น พุทธศาสนิกชน อย่างสม่ำเสมอ					
3	ท่านแสดงบทบาท โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อ กิจกรรมและชุมชน					
4	ท่านทำนุบำรุงวัด และศาสนสถาน					
5	บุคลากรของวัดแสดงบทบาทและหน้าที่อย่างเต็มที่					
	2. บุคลิกภาพ					
1	ท่านชอบสถานที่ที่มีคนอยู่รอบข้าง					
2	ท่านเป็นคนหัวเราะง่าย					
3	ท่านชอบอยู่ในที่มีกิจกรรมทำ					
4	ท่านเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดีเสมอ					
5	ท่านชอบพูดคุยกับคนทั่วไป					

	3. เจตคติที่ดี					
1	ท่านมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม					
2	ท่านชื่นชอบกับกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้น					
3	ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมสร้างความยุ่งยากให้กับท่านมาก					
4	ท่านรู้สึกว่าการจัดกิจกรรมที่ได้ให้ประโยชน์ต่อตัวท่าน					
5	ท่านพร้อมที่จะให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม					
	4. ความผูกพันต่อชุมชน					
1	ท่านมีความสุขมากในการอยู่ในชุมชนแห่งนี้					
2	ท่านมีความจงรักภักดีต่อชุมชนแห่งนี้					
3	ท่านรู้สึกว่าปัญหาของชุมชนก็เป็นปัญหาของท่านด้วย					
4	ท่านรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน					
5	ท่านรู้สึกว่าชุมชนแห่งนี้มีบุญคุณต่อท่าน					
	5. การรับรู้ข่าวสาร					
1	ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกิจกรรมของวัดได้เป็นอย่างดี					
2	วัดให้ความรู้แก่ประชาชนในกิจกรรมที่จัดขึ้น					
3	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด					
4	ข้อมูลและข่าวสารของวัดมีความถูกต้องและตรงกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น					
5	มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดอย่างทั่วถึง					
	6. ด้านกิจกรรม					
1	สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความสะดวก ในการเข้าร่วมกิจกรรม					
2	เวลาในการจัดกิจกรรมของวัดมีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป					
3	การจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เช่นตามประเพณี ตามฤดูกาล					
4	กิจกรรมที่จัดขึ้นให้ประโยชน์ต่อท่านและต่อชุมชน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความเป็นจริงที่ปรากฏกับท่าน				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือ คัดเลือกโครงการหรือกิจกรรมของวัด					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมของวัด					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหา ในโครงการหรือกิจกรรม					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการจัดโครงการหรือกิจกรรม					
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมหรือตามแผนที่ได้กำหนดไว้					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีโครงการหรือกิจกรรม					
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการจัดโครงการหรือกิจกรรม					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดโครงการหรือกิจกรรม					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กร อื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการจัดโครงการหรือกิจกรรม					

	4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม ทางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่จัดขึ้น					
2	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรม					
3	ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่ทางวัดได้จัดขึ้น					

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

.....

.....

..

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ในเขตตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตามความเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ และจะเป็นการพัฒนาปรับปรุงงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวัดเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ในทุกๆ ด้านต่อการดำรงวิถีชีวิตของท่าน โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ได้แก่ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ไข และปรับปรุง

ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

พระไกรวุฒิ เมืองมา

พระนิสิตปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ.....อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา.....ตำแหน่งงานในปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด ได้แก่ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

1. ท่านคิดว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้บทบาทและหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ เจตคติที่ดี ความผูกพันต่อชุมชน ปัจจัยภายใน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ด้านกิจกรรม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของวัด 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

1.ท่านคิดว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของประชาชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ใส ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ใส กำนันตำบลแม่ใส สารวัติกำนันตำบลแม่ใส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 39 คน ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 15 – 31 มีนาคม 2561

ที่	รายชื่อ	ตำแหน่งงาน
1	นายสันติ สารเร็ว	นายก อบต.แม่ใส
2	นางชไมมาศ มอญแก้ว	ปลัด อบต.แม่ใส
3	นายแพทย์พ ยาเย็น	กำนันตำบลแม่ใส (หมู่ที่ 3)
4	นายสมยศ นักรไ้	สารวัติกำนันตำบลแม่ใส
5	นายถนอม เสมอเชื้อ	"
6	นายศุภฤกษ์ การเร็ว	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ร่องไฮ
7	นายซ้ซ้ย เครือมา	" หมู่ที่ 2 แม่ใสกลาง
8	นายอนันต์ เมืองมา	" หมู่ที่ 4 แม่ใสเหล่า
9	นายพิสิษฐ์ ในพันธ์	" หมู่ที่ 5 ป่อแฮ้ว
10	นายกมล หงส์หิน	" หมู่ที่ 6 สันป่าถ่อน
11	นายสมาน บุญถือ	" หมู่ที่ 7 สันช้างหิน
12	นายสมัย สุขยั้ง	" หมู่ที่ 8 แม่ใสหัวขัว
13	นายสัมฤทธิ์ ยะนา	" หมู่ที่ 9 แม่ใสเหนือ
14	นายประพันธ์ ปิงสุแสน	" หมู่ที่ 10 สันป่าถ่อน
15	นายนิรุต เตปันคำ	" หมู่ที่ 11 ร่องไฮ
16	นายเดชชาติ โลหะกิจ	" หมู่ที่ 12 แม่ใสเหล่าใต้
17	นายสมศักดิ์ เพียรจริง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1
18	นายศุภกิจ สุขเจริญ	"
19	นางดวงแข แตมไทสง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2
20	นายทรงวุฒิ ข่ายสุวรรณ	"
21	นายสง่า ต้อยวงศ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4
22	นายอำนาจ ดวงแก้ว	"

ที่	รายชื่อ	ตำแหน่งงาน
23	นายนวนล ใจพันธ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5
24	นายจอห์น ยังมั่ง	"
25	นายแสวง ตัญคำ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6
26	นางวิมลวรรณ ใจกล้า	"
27	นายกำวัน บุญเก่ง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
28	นางบัวผัน บุญปิ่น	"
29	นายพีรพงษ์ นนท์ศรี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8
30	นายปรีชา ยะนา	"
31	นายสุริยะ มอญแก้ว	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9
32	นายอาคม ภาณุวงศ์	"
33	นายอดิสร คำแปง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10
34	นายกิจจา ยังมูล	"
35	นายณรงค์ กันทะวัง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
36	นายวัชรรัตน์ ยะนา	"
37	นางมาลี ทาทิพย์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 12
38	นายสมศักดิ์ ยังมั่ง	"
39	นายต๋วย เมืองชุม	ผู้รักษาความสงบหมู่บ้าน หมู่ 7

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระไกรวุฒิ เมืองมา
วัน เดือน ปี เกิด	23 สิงหาคม 2523
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2542 (ศศ.บ.) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดแม่ใส 23 ม.2 ต.แม่ใส อ.เมือง จ.พะเยา 56000
ผลงานตีพิมพ์	พระไกรวุฒิ เมืองมา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอพะเยา จังหวัดพะเยา. การประชุม วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2561, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
รางวัลที่ได้รับ	-

